

Vadoņa Galvenajā mītnē,
1942. gada 16. maijā

Kerča vācu rokās

Brūnoto spēku virspavēlniecība ziņo:
Pēc sīvas pretestības pārvarēšanas vācu vienības vakar ielauzās Kerčā, Pilsēta un osta ir mūsu rokās.
ČarĶovas telpā ienaidnieks turpināja savus uzbrukumus. Tie sīvas cīņās atstīti. Atzīmējami sekmīgi pašu pretuzbrukumi. Ienaidnieks līdz šim zaudējis 180 tanku.

Lapzemē vācu un somu vienības smagās meža cīņās piespieda ienaidnieku attīstīt un iznīcināja kādu no sakariem atgrieztu pretinieku spēku grupu.

Murmanskas frontē laikā no 26. aprīļa līdz 13. maijam vācu vienības atvairīja daudzus pārspēkā esošu spēku uzbrukumus un izjauca pretinieka uzsāktos apienkšanas mēģinājumus. Šais cīņās bez daudziem gūstekņiem ienaidnieks zaudēja vairāk nekā 8000 kritušu un lielu daudzumu kara materiālu. Smago zaudējumu dēļ pretinieks uzbrukumus pārtraucis un atkāpies uz savām uzbrukuma sākuma pozīcijām.

Kolas līcī vācu gaisa spēki iznīcināja kādu 8000 tonnu ienaidnieka transporta kuģi. Bumbu trāpījumiem bojāts kāds cits liels tirdzniecības kuģis.

Vidusjūrā vācu zemūdenes no kādas zemūdeni iznīcinātāju grupas nogremdēja kādu angļu sargkuģi un kādu karavānas kuģi.

Turpināta Maltes lidlauku bombardēšana.

Holandes piekrastē angļu gaisa uzbrukuma laikā vācu sargkuģi notrieca 5 no 8 uzbrūkošiem bumbvedējiem. Bez tam Lamanšā un Holandes piekrastē minū meklētāji kuģi notrieca vienu angļu bumbvedēju un kādu iznīcinātāju, bet flotes artilērija 2 bumbvedējus. Šais cīņās smagi bojāts kāds pašu minū meklētājs kuģis un kāds piekrastes sargkuģis.

Pagājušā naktī virs Vācu līča un Dānijas rietumu piekrastes parādījās vājāki angļu aviācijas spēki. Naktis iznīcinātāji un zenītartilērija notrieca 3, bet minū meklētāji kuģi 2 angļu bumbvedējus.

Naktī uz 16. maiju kapteinis Lent's izcīnīja savu 30. nakts uzvaru.

Vadoņa Galvenajā mītnē,
1942. gada 17. maijā.

ČarĶovas telpā iznīcināts 240 tanku

Brūnoto spēku virspavēlniecība ziņo:

Uz ziemeļaustrumiem no Kerčas pilsētas, pussalas austrumu stūrī sakautā ienaidnieka spēku paliekas saspīestas visāurākā telpā. Bēgošie padomju spēki Kerčas šaurumā gaisa uzbrukumos cieta smagus zaudējumus. Tamanskajā radās lieli ugunsgrēki un spēcīgas eksplozijas. Vācu iznīcinātāji šeit gaisa kaujās bez pašu zaudējumiem notrieca 28 ienaidnieka lidmašīnas. ČarĶovas telpā sabruka padomju uzbrukumi, pie kam ienaidniekam nodarīti smagi, asiņaini zaudējumi. Šais cīņās līdz šim iznīcināto tanku skaits jau paaugstinājies uz 240. Pārējās austrumu frontes daļās artilērijas un izlūkošanas rosība. Telpā ap Maskavu, tāpat arī uz austrumiem no Ilmenes ezera vācu gaisa spēki ilgstošos uzbrukumos izpostījuši svarīgus pretinieka dzelzceļa sakarus. Cīņās austrumos 132. sapieņu bataljona 2. rotas vads vienā vienīgā uzbrukumā novāca 1800 tanku mīnu. Lapzemē un Murmanskas frontē atzīmējamas sekmīgas pašu uzbrukumu operācijas. Dienu un nakti bombardēti lidlauki Maltes salā. Viegļās vācu kaujas lidmašīnas dienas uzbrukumā Anglijas dienvidu piekrastei Plimutas ostā sekmīgiem bumbu trāpījumiem nogremdēja kādu lielāku kara kuģi un bez tam bojāja arī kādu lielgaballaiņu un kādu preču tvaikoni.

Reichsministrs Alfred's Rosenberg's noklausās svinīgo koncertu Rīgas operā.

Foto «Tēviņa»

Reichsministrs Rosenberg's atklāj NSDAP austrumu darbības novadu

Reichsministra apmeklējuma otrā diena

Gauleiters Lohse iecelts par NSDAP Austrumzemes darbības novada vadītāju, bet gauleiters Koch's — par Ukrainas darbības novada vadītāju.

Pēc reihisleitera Rosenberg'a iecelšanas NSDAP austrumu darbības novada vadītāja amatā Vadonis 9. maijā iecēlis gauleiteru Hinrich'u Lohse par NSDAP Austrumzemes darbības novada vadītāju un gauleiteru Erich'u Koch'u — par Ukrainas darbības novada vadītāju NSDAP austrumu darbības novada robežās.

Reihisleiters Rosenberg's uzdeva gauleiteram Dr. Meyer'am pārstāvēt viņu NSDAP austrumu darbības novada vadībā. Tālāk viņš iecēla hauptbefehlsleiteru Friedrich'u Schmidt'u par savu štāba priekšnieku NSDAP austrumu darbības novadam un ar to nodeva viņam pie austrumu reihisleitera sēdekļa Berlīnē nodibinātās NSDAP austrumu darbības novada nodaļas vadību.

pas konfliktu, kurā patlaban atrodamies. Šis jautājums cieši saistīts ar otru — vai Versajas diktāts bija jārevīdē vai nē. Ja tagadējā paauzde to nebūtu gribējusi, tai būtu bijis jāapmierinās ar atdarinātās lomu. Ja tā būtu apmierinājusies ar Ostmarkas iekļaušanu vien, tā būtu apstājusies pusceļā. Bija vajadzīga visa Vadoņa stingrība, lai nepadotos naidīgo valstu draudiem. Spēku šai pretestībai viņam deva nacionālsociālistiskā kustība. Tagadējam karām nav gadijuma raksturs, bet tā pamatā ir tautu spēku spēle. 1914. gada frontē nācis klāt bolševisms, kurā saplūdušas visas padībenes. Bet mēs nesam tik bezspēcīgi kā bija ķeizarsvalsts, bet esam kopā saliedēti nācija, par ko varam pateikties nacionālsociālistiskai kustībai. Tā sekmē nācijas intereses un nostiprina tās pretošanās spējas un rūpējas, lai Vācijā otrs 9. novembris vairs nebūtu iespējams. Tās uzdevumos ietilpst arī pasaules uzskatu veidošana austrumu novados. — Reichsministrs nodeva NSDAP Austrumzemes darbības novadu gauleiteram Lohse'm ar uzdevumu — iesākot tur nacionālsociālistiskās idejas un nodibināt ciešu kopību visu nacionālsociālistisma vienoto tautiešu starpā.

Nobeiguma runā reihskomisārs Lohse pateicās reihskomisāram. Ja Vadonis mums uzdevis tādu vienreizēju uzdevumu, — teica reihskomisārs, — mēs varam to pildīt tikai tad, ja mums ir skaidra nostāja pasaules uzskatos. Tāpat kā mēs Vācijā no mazajiem pasākumiem nesām Adolfa Hitler'a karogu preti uzvarai, tā arī šeit, darot savu darbu pasaules uzskatu ziņā, mēs neatlaidīgi sekosim šī mērķa sasniegšanai. Ģenerālskomisāriem un novadu komisāriem jāiesakņo savos apgabalos ticība nacionālsociālistiskai kustībai un Adolfa Hitler'am. — Runu beidzot, reihskomisārs uzsauc Vadonim triskārtēju „Sieg Heil!". Pēc nācijas himnu nodziedāšanas sanāksmi beidza.

Vakarā reihskomisārs Rosenberg's apmeklēja viņam par godu rīkoto svinīgo koncertu, uz kurā ielūdzis bija Rīgas pilsētas komisārisķais lielvecākais Wittrock's. Koncertā kuplā skaitā bija ieradusies vācu civilās un militārās pārvaldes un Latvijas ģenerālapgabala pašpārvaldes un latviešu sabiedrības pārstāvji.

Reihskomisāram, viņa tuvāko līdzstrādnieku pavadītā, ložā ienākot, klātesošie pīcēlās kājās sveicienam. Paplašinātais operas orķestris, koris un solisti Milda Brechmane-Stengele, Herda Lūse, Friedrieksa-Kavara un Adolfs Kaktiņš dirigenta Teodora Reitera vadībā atskaņoja Beehoven'a 9. simfoniju, pilnam apliecinot ne tikai savas mākslinieciskās augstās vērtējamās dotības, bet sniedzot arī reti labi izdevušos šī krāšņā darba atveidojumu. Solisti un dirigents saņēma ziedu veltes, un ilgē aplausi liecināja vispārēju etzinību latviešu mākslinieku radošajam un izpildošajam darbam un spējam.

Dienas nobeigumā reihskomisārs Rosenberg's ieradās vakariņās, kurās augstajam viesim par godu rīkoja ienemto Austrumu apgabalu reihskomisārs Lohse. Lielās Gildes apakšējā zālē pulcējās reihskomisāra pavadonība un tuvākie līdzstrādnieki, vācu civilās pārvaldes un militārie pārstāvji un Latvijas ģenerālapgabala pašpārvaldes ģenerāldirektori. Reichskomisārs Lohse isā uzrunā pieminēja kritušos varonus, norādīdams, kā visi upuri, kas tiek nesti darbā un ierobežojumos, ir šīki, salīdzinot ar tiem, ko nes karavīrs savu dzīvību ziedodams. Vakarā dalībnieki piecēlāmies ar īsu klusuma mirkli godināja kritušos varonus. (Turpinājums 2. lappusē)

Lielās perspektīvas

Savā uzrunā pieņemšanā Lielajā Gildē Austrumu reihskomisārs Alfred's Rosenberg's vairākkārt pieminēja svarīgo nozīmi, kāda mūsu zemei ir Eiropas likteņos, jo te „kopš daudziem gadu simteņiem izraisījusies smagi vēsturiski spriegumi“. Arī tagadējā cīņā pret bolševismu Austrumzemei jo liela nozīme. Te dzīvo tautas, kurās Maskavas imperiālistsms pakļāva sev kā pēdējās, ar to jau nekaitrīgi sniegdamies Eiropā iekšā. Latviešu, igauņu, lietuvju liktenis dzīvos piemēros rādīja, kādas briesmas sagaidītu arī citas kultūras tautas, ja bolševismam netiktu piešķirts karš. Bet mūsu nostāja parādīja arī kvēlo naidu, kādu ikviens brīvību mīlošs kultūras cilvēks jūt pret šo mežonīgo mācību. Tautas pie Baltijas jūras ir sacēlušās kājas, lai atbrīotu bolševiku laikā pārdzīvotās šausmas, lai palīdzētu, cik viņu spēkos stāv, iznīcināt bolševismu, jo, tikai mirstot šai zīdu terora sistēmai, dzīvos Eiropa.

Austrumzeme bija pirmā, ko vācu armija atbrīvoja, un līdz ar to mēs izkļuvām no mežonības varas un atkal nodibinājām kontaktu ar civilizēto pasauli.

Ka Austrumzemē jau nobeidzies zināms konsolidācijas posms, tam ir apliecinājums reihskomisāra apciemojums, lai pārraudzītu veikto darbu un dotu jaunus norādījumus. Arī šajās dienās publicētie noteikumi par komūnālās pašvaldības ieviešanu pasvītro un noskaidro vietējām tautām jau agrāk piešķirtās pašvaldības principus. Arvien jauni un tālāki soļi šajā virzienā liecina, ka ir pilnam nostiprinājusies vācu sadarbība ar atbrīvoto zemju tautām, sadarbība, kas pamatojas uz vācu politiskās vadības un kara laikā nepieciešamās militāro vajadzību nodziedāšanas pirmā vietā un uz vietējās pašvaldības.

Reihskomisārs Alfred's Rosenberg's savā runā plaši pakavējās pie cēloniem, kas noteica bolševisma pēdējo ekspansiju, kā arī pavēra plašās perspektīvas, kas rodas līdz ar bolševisma iznīcināšanu. Viņa teiciens, ka Vācija apņēmusies „nekad vairs nepieļaut, ka kāds bolševistisks varas centrs jebkad atkal izstieptu savu roku pēc austrumu apgabaliem“ — nozīmē vienīgo dzīvības garantiju mūsu tautām, jo, izņemot Vāciju un tās sabiedrotos, nav spēka, kas varētu stāties bolševismam pretī, bet Anglija un Amerika to nedarītu, pat ja varētu.

Reihskomisārs aizrādīja, ka bolševisma un demokrātiju savienībai cēlonis meklējams Versajas mierlīgumā, kas līdz ar to atzīstams arī par Austrumzemes tautu nelaimju sakni. Versajas sistēmas autori mēģināja nostabilizēt Eiropu uz valdīga līdzsvara pamatiem, radot teritoriālu sadrumstalotību un mākslīgi ierobežojot jaunās un stiprās tautas tādēļ, ka tās bija karu zaudējušas. Anglija — Versajas miera galvenā izmantotāja — aizvien vairāk pārcēla savas intereses uz aizjūras zemēm, Eiropā nepiešķirot lielāku nozīmi kā kolonijai.

Pretstatā šai pagātnēi un viņas kļūdām Alfred's Rosenberg's norādīja, ka nākotnes Eiropa dibināma uz principiem, kas izslēdz nevajadzīgus karus un nodrošina ilgstošu mieru. „Vienīgi reālējot šo grību, ar laiku, pēc šī otrā pasaules kara drausmīgo brūču sadziedāšanas atkal varēs apmierināt arī atsevišķās sapatamās un dibinātās vēlēšanās un prasības.“

Ar vajadzīgo uzsvāru reihskomisārs atgādināja, ka karš un kara intereses tagad pirmajā vietā. To mums visiem vajag saprast, nēlgojoties pēc neiespējamā un piecēšot atliekamā. Te vietā aizrādīt arī uz latviešu sakām vārdus — nāks laiks, nāks padoms. Kā personīgajā dzīvē, tā arī visas zemes dzīvē ir problēmas, kurās kara laikā tiešām nav atrisināmas.

Reihskomisārs izteica savu atzinību mūsu līdz šim pierādītajai apstākļu izpratnei, kas parādījusies ziedojumos frontē u. t. t. Ar sevišķu gandarījumu varam citēt reihskomisāra izteiktos atzinības vārdus mūsu rasiskai kvalitatītei: „Ja Lielvācijas valsts šeit pārņem vadību, tad tas notiek ciešajā ceļā.“

(Turpinājums otrā lappusē)

Reichsministrs Alfred's Rosenberg's sestdien ieradās Rīgas Meža kapos un nolika vainagus Landesvēra un šinī karā kritušajiem vācu karavīriem.

Reichsministru Alfred'u Rosenberg'u ar ierašanos Rīgā apsveic vācu meiteņu savienības (BDM) pārstāves — ziedus pasniedz reihskomisāra meita, viņai atzīmugurē ģenerālskomisāra meitas. Foto «Tēviņa»

ribā, ka tās pārstāvji lenāk draudzīgā telpā pie radniecīgiem cilvēkiem, ar kuriem apieties ar cieņu ir viņu darbības apzināts priekšnoteikums.»

Tāpat reichsministrs ar atzinību pieminēja mūsu līdzdalību šinī svētajā karā: «Ja arī Austrumzemes piederīgie kā aktīvi līdzdarotāji stav lielajā Eiropas cīņā, tad tautas pie Baltijas jūras šinī apstākļi var saskatīt minētās cieņas apliecinājumu.»

Visumā reichsministra runa parādīja, ka no mūsu eksponētā stāvokļa Baltijas krastos paveras vislielākās perspektīvas uz jauno Eiropu, jauno pasauli pēc šī kara. To uzsvēra arī reichskomisārs Lohse savā atbildes runā, runādams par vēstures tapšanu tieši šajā apgabalā. «Mēs visi, kas šeit esam, ticam, ka mūsu uzdevums šeit ir liels. Jā, vēlētos teikt, ka tas ir mūsu mūža uzdevums.»

Sajā laikā, kad vecā pasaule sabrūk un lielgabatu dunā dzimst jauna kārtība, svarīgs vēsturisks notikums ir arī Austrumu reichsministrā, boļševisma idejiskā pārvaretāja un aktīvā cīnītāja pret to, vēstures filozofa un veidotāja Alfreda Rosenberg'a ierašanās Rīgā pirmo reizi kopš lielā karaģājiena sākuma, kas atnesa brīvību šeitienes tautām pēc tam, kad šeit divpadsmit mēnešus savas orgānas bija svīņējuši židiskie zemcīvēki — katras organiskas attīstības, personības un līdz ar to vēstures naidnieki. O. L.

Reichsministra Rosenberg'a brauciens pa Ziemeļi

Vācijas valsts un Latvijas nacionālajiem karogiem greznotajā Jelgavā, daudz jauz sagaidīti, vakar ieradās reichsministrs Austrumu apgabalam Alfreds Rosenberg's līdz ar savu vietnieku D. Meyer'u, reichskomisāru H. Lohse, ģenerālkomisāru Dr. Drechsler'u un citiem pavadoniem. Uz Vidzemes-Zemgales robežas augsto viesi sagaidīja Zemgales novada komisārs brīvkuņģis f. Medem's līdz ar viņa personīgo referentu f. Grabe, pēc kam viesi automašinās devās uz Jelgavu.

Pie skaisti greznotiem goda vārtiem Lielupes tilta galā reichsministru apsveica Jelgavas pilsētas vecākais pulkv. K. Frickauss, pateikdamies Vādonim par Jelgavas atbrīvošanu un novēlējams reichsministram vislabākās sekmes viņa atbildīgajā darbā. Ar skaistām rozēm viesi apveltīja pilsētas vecāku kundzi, kā arī pilsētas bērnu darza audzētne Ilga Valdone. Parakstījis viesu grāmatā, reichsministrs līdz ar pavadoniem devās gar bruņoto spēku grupas un darba dienesta locekļu goda ierindu uz Jelgavas pils iekšējo pagalmu, kur augsto viesi karodziņiem un «Lai dzīvo!» saucieniem sveica skolu jaunatni. Sekoja audzēkņu kopkopa koncerts virsdiriģenta Jēk. Mediņa vadībā. Pēc apsveikšanas ceremoniāla novada komisārs brīvkuņģis f. Medem's ziņoja minis-

tram, ka viņa sagaidīšanā piedalās ap 1800 jauniešu, kuru 1100 brāļu brīvprātīgi iestājušies valsts darba dienestā, lai plecu pie pleca ar vācu jauniešiem neatlaidīgi darbotos cīņās par Jaunās Eiropas izbūvi.

Komisārieta sēžu zālē novada komisārs stādīja priekšā reichsministram Zemgales novada aprīķi un pilsētu vecākus, bet reichsministru isā uzrunā apsveica Bauskas apr. vecākais agr. B. Lūsis, izteikdamis prieku un pateicību par to, ka tagad Zemgales zemnieki atkal var drošu prātu kopt savu atbrīvoto zemi un piedalīties spraigajā cīņā pret kopīgo ienaidnieku — židisko boļševismu. — Atbildes vārdos reichsministrs pateicās Zemgales zemniekiem par solījumu ēkai strādāt un izteica cerību, ka arī latvju tautas locekļi neausturēsies likt visus spēkus lielajā vēsturiskajā cīņā, lai pēc galīgās uzvaras nodrošinātu sev labklājību.

Viesošānās Jelgavā nobeidzās ar Lauksaimniecības akadēmijas telpu apskati, pēc kam Rīgas viesi līdz ar jelgavniekiem automašinās turpināja ceļu uz Dobeli. Vīsa Hermann'a Goering'a iela Jelgavā bija jauz pilna, bet goda ierindā stāvēja skolu audzēkņu un uzņēmumu darbinieki.

Ceļā uz Dobeli reichsministru apsveica Šķibes pag. vecākais J. Peļze, kas zem zaļajiem goda vārtiem solījās,

ka pagasta zemnieki visiem spēkiem centīsies pildīt valdības rīkojumus un noteikumus.

Dobelē reichsministru sveica mazā Zigrīda Kivicka, kas pasniedza augstajam viesim skaistus ziedus, bet dobelnieku vārdā ministru apsveica pilsetas galva Brandts. Kāda tautu meita pasniedza ministram simbolisku vēli — tautisku villaini.

Dobelē reichsministrs vispirms apmeklēja Pasaules kara kritušo Vācijas karavīru atdusas vietu, kur nolika krāšņu vainagu.

Isti tautas svētki bija sarīkoti pilsdrupu iekšējā laukumā, kur reichsministru sagaidīja tūkstošiem apkārtnes iedzīvotāju un visu Zemgales apkārtni labākie korpi. Ministram ierodoties, kārtības sargu orķestris un kopkopi atskaņoja latviešu darba himnu «Nevis slinkojot». Apsveikuma vārdus teica Jelgavas apr. vecākais Ed. Ulmanis. Viņam pateicās reichsministrs A. Rosenberg's.

Tālāk koncertu sniedza visi apkārtnē korpi, tautas dejas — dejojā grupas, pie kam katrs aprīķis pasniedza ministram arī tautiskas veltes. Priekšnesumu daļu nobeidza kopkopa un orķestra kopīgi atskaņotā populārā latviešu tautas dziesma «Pūt, vējlīpi», vadona slavināšana un Lielvācijas himna. Pēc sagaidītāju apstāšanās reichsministrs līdz ar pavadoniem de-

vās atpakaļceļā uz Jelgavu, kur novada komisāra klubā viesi vēl brīdi pakavējās kopīgās pusdienās. Pēc pusdienā reichsministrs atgriezās Rīgā.

Profesora Purviša izstāde.

Pēc atgriešanās Rīgā reichsministrs vakar devās uz gleznotāja prof. Purviša izstādi Rīgas pilsētas mākslas muzejā. Profesors Purvišs pats uzņēmis augstā viesa iepazīstināšanu ar izstādi.

Atvades pieņemšana Rīgā.

Vakarā ģenerālkomisārs valsts padomnieks Dr. Drechsler's rīkoja reichsministram Alfredam Rosenberg'am atvades pieņemšanu, kurā piedalījās arī reichskomisārs Lohse, armijas pavēlnieks, SS un policijas vadītājs Latvijā brigādēfēhrers un policijas ģenerālis Schröder's, kā arī pazīstamais ar Dzelzs Krusta bruņnieka pakāpi apbalvotais NSKK - obergruppenfēhrers majors Pröhl's.

Pēc šīs sanāksmes, kas cienīgi un harmoniski nobeidza tik nozīmīgo pirmo ministra apciemojumu Rīgā, ģenerālkomisārs Dr. Drechsler's pavadīja reichsministru Rosenberg'u un viņa pavadoni uz staciju. Stacijas laukumā, kurā malās stāvēja daudz jauz, reichsministrs nostāigāja gar goda sardzes ierindu. Uz perona reichsministrs atvadījās no pavadītājiem. Reichskomisārs Lohse piedalījās arī tālāk reichsministra ceļojumā pa Austrumzemi.

Jauns likums par mātes un bērna aizsardzību Vācijā

Berlīnē, 17. maijā (DNB). Mātes un bērna aizsardzība Vācijā izdots jauns likums, kurā paredzēta īpaša aizsardzība rūpniecības, amatniecības, tirdzniecības un lauksaimniecības uzņēmumos nodarbinātām sievietēm. Aizliegts nodarbināt topošās un jaunās mātes darbos kas varētu apdraudēt bērnu un mātes veselību. Jaunajā likumā noteikts, ka šo apstākļu spiestās darba maiņas dēļ nedrīkst sievietēm pazemināt algas. 6 nedēļas pirms un 6 nedēļas pēc dzemdībām sievietes atbrīvojamas no katra darba. Mātes, kas bāro pašas savus bērnus, atbrīvojamas no darba vēl uz 8 nedēļām, bet mātes, kam bērni piedzimusi pāragri, atbrīvojamas no darba pēc dzemdībām uz 12 nedēļām. Bērna barošanu nodrošina ar īpaši samaksātu speciālu atvairinājumu. Jauns ir arī nolīgums, ka topošās un jaunās mātes nedrīkst nodarbināt virsstundās, naktīs darbos un svētku dienu darbos. Jaunais likums nodrošina arī mātes nepieciešamo ienākumu dzīves uzturam. Tādēļ likums arī pagarina darba uzturēšanas termiņu. Par topošās mātes atvairināšanu no darba grūtniecības dēļ turpmāk darba devējus sodīs. Tāpat turpmāk mātes jaunajā aizsardzības laikā saņems kā bātas naudu pilnās savas algas apmērā un bez tam mātem uz 26 nedēļām piešķirs īpašu naudas pabalstu. Likums paredz arī priekšrakstus par bērnu dienas novietņu iekārtošanu un uzturēšanu, lai ar tām nodarbinātām mātēm atvieglotu bērnu kopšanu.

Mātes diena Vācijā

Berlīnē, 17. maijā (DNB). Visa vācu tauta šodien atzīmēja vācu mātes goda dienu. Reichsministrs Dr. Frick's šodien radiofonā aizrādīja, ka mātes diena jāpiemin visās klāsās, pašizlīdzīgās, tomēr ar savu darbu gimenē tik nozīmīgās vācu mātes un sievietes. Visos grūtajos vēstures laikos vācu sievietes pierādījušas, ka tās savā drosmē upurēties līdzīgas vīriem un ir ar mieru atdot visu par vācu tautas būt vai nebūt. Vācijas sievietes vadītāja Scholtz'es-Klīnk'es kundze radiouzrunā savukārt pieminēja vācu sievietes un mātes aktivitāti un gatavību upurēties. Mātes diena izdotais likums par «Nodarbināto māšu aizsardzību» rod plašu atbalstu Berlīnes svētdienas prese. Tā «Berliner Lokalanzeiger» rakstā: «Ar šo likumu Vācijā nostājas visu citu valstu priekšgalā. Jaunais likums ir dāvana, ko vācu tautas kopība mātes dienā dāvina mātēm.»

Tanku kauja Čačkovas frontē

Berlīnē, 17. maijā (DNB). Par cīņām Čačkovas frontē vācu bruņoto spēku virspavēlniecība šodien sniedz šādas sīkākās ziņas: Padomju uzbrukumi Čačkovas telpā, ko ienaidnieka propaganda visiem spēkiem cenšas iztēlot par atslēģošanas ofensīvu, cietusi pilnīgu neveiksmi un maksājusi boļševikiem smagus, asipainus zaudējumus. Pēdējās dienās šie uzbrukumi sāk jau jūtami atslābt, kamēr vācu spēki savos pretuzbrukumos gūst arvien lielākas sekmes. Sevišķi lieli nopelni boļševiku tanku masu dragāšanā Donecas frontē ir vācu aviācijas vilņveidīgiem uzbrukumiem. Visu piektdienu boļševiki šai frontē savus uzbrukumus ar ļoti stipriem tanku un kājnieku spēkiem vēl turpināja, bet vācu vienību sekmīgie prettiecieni tiem sagādāja ļoti smagus zaudējumus. Līdz piektdienas vakaram iznīcināto padomju tanku skaits jau bija pieaudzājis līdz 181. Arī naktī no piektdienas uz sestdienu cīņās šai frontē vēl turpinājās, kamēr sestdien jau sākās vācu pretuzbrukumi. Līdz sestdienas vakaram iznīcināto boļševiku tanku skaits bija palielinājies uz 226, no kuriem vācu aviācija vien ar bumbu trāpījumiem bija iznīcinājusi 45.

Svētdien stipri vācu tanku un kājnieku spēki sāka plaša vēriona prettiecienus, atvairot un izklīdinot lielas padomju tanku daļas. Vācu aviācija armijas operācijas atbalstīja ar ļoti plašām kaujas lidmašīnu un iznīcinātāju operācijām. Tā iznīcināja vairāk nekā 100 ar karaspēku un kara materiāliem piekrautus spēkratus un ar tiešiem bumbu trāpījumiem nodarīja plašus postījumus kādā lauku aerodromā novietoto lidaprātu vidū, kā arī degvielu un municijas noliktavās.

Atvairīti boļševiku masu uzbrukumi tālos ziemeļos

Berlīnē, 17. maijā (DNB). Par cīņām Lapzēmē un Murmanskas frontē, kurās vairākkārt piemin vācu bruņoto spēku virspavēlniecības pēdējo dienu ziņojumi, tuvāk paskaidro: 24. aprīlī boļševiki šai frontē ar vairākam papildinātām strēlnieku divīzijām un 3 kājnieku brigādēm, pavisam kopā ar 30 bataljoniem sāka plaša vēriona uzbrukumu kādā vācu armijas korpusa operāciju rajonā. 14 dienu sīvas atvairīšanas cīņās vācu un somu spēki visnelabvēlīgākos apvīdus apstākļos, ko vēl pasliktināja šai laikā uzņakusais atkusnis, atvairīja visus boļševiku uzbrukumus. Kādā citā rajonā boļševiki raidīja cīņās kādu gvardes divīziju, slēptāju brigādi, strēlnieku divīziju un kājnieku brigādi. 2 dienas vācu un somu apsardzības spēki kādā šaurumā starp

diviem ezeriem pretojās visiem boļševiku uzbrukumiem, līdz kamēr bija spiesti boļševiku masu pārspēka priekšā atkāpties uz jaunām pozīcijām. Nesaudzīgi raidot kaujas cilvēku un materiālu masās, boļševiki vairāku dienū uzbrukumos mēģināja iedragāt sabiedroto spēku galveno kaujas līniju. Pēc neveiksmes frontālā uzbrukumā tie mēģināja vācu un somu pozīcijas apiet, bet arī šis mēģinājums beidzās ar neveiksmi. Šo operāciju laikā vācu-somu daļas ielenca kādu stiprāku padomju spēku grupu un pēc neveiksmīgiem izlaušanās mēģinājumiem iznīcināja to gandrīz līdz pēdējam vīram. Bez daudziem gūstekņiem boļševiki šajā apenkumā vien zaudēja vairāk nekā 1500 kritušus.

Pārējos frontes rajonos boļševiki ar stipriem spēkiem turpināja savus uzbrukumus. Pāri savu krūtīm kalniet boļševiki pret vācu un somu līnijām raidīja vienu uzbrukuma vilni pēc otra. Visus šos uzbrukumus vācu un somu spēki varonīgās cīņās atvairīja. Viena vācu armijas korpusa pozīciju priekšā vien palika vairāk nekā 8000 kritušu.

Kerčā ielenktie boļševiku karavīri uzbrūk saķērušies rokās

Berlīnē, 17. maijā (DNB). Papildus bruņoto spēku virspavēlniecības ziņojumam par Kerčas ieņemšanu no oficiāla vācu militāra avota sniedz šādas sīkākās ziņas: Ostas pilsētas Kerčas ieņemšana nozīmē 8 dienu pārrāvuma kaujas sekmīgu nobeigumu un vainagojumu. Boļševiki visu Kerčas pussalu izveidojuši par vienu vienīgu cietoksni. Nēraugotes uz vissīkstāko pretestību, vācu-rumāņu daļām straujā uzbrukumā izdevās apmēram 90 km garo pussalu šķērsot jau nedēļas laikā. Tagad šis vienības plašā frontē pie Kerčas šauruma saņiegušas jūras piekrasti. Ar Kerčas pilsētas un ostas ieņemšanu vācu spēki pārvalda visu Kerčas šaurumu, kas savieno Azovas un Melno jūru.

Patlaban sakauto boļševiku spēku atliekas saspīstās vissaurākā telpā Kerčas pussalas austrumu galā, ziemeļrietumos no pašas pilsētas. Kaut arī šis padomju daļas pilnīgi ielenktas, tas tomēr joprojām turpina savu izmisumu pretestību un 15.—16. maijā pat uzsāka vairākus nesekmīgus prettiecienus. Cik nežēlīgi padomju vadība šeit upurē savus ielenktos spēkus, liecina fakts, ka stipras boļševiku daļas savos izlaušanās mēģinājumos dodas vairākos, cieši sabīvētos uzbrukuma vilņos, pie kam padomju karavīri priekšējā vilnī pat uzbrūk, rokās saķērušies, lai uzbrukumā laikā viens otru atbalstītu. Tur bieži vien attīstās sīvas durkļu cīņas, kurās boļševiki cieš ārkārtīgi smagus zaudējumus. Vairākkārt boļševiki ar vājākiem spēkiem mēģinājuši izcelt aiz vācu līnijām arī desantus.

Visa tas rāda, ka boļševiku kara komisāri savus karavīrus piespiez pretoties līdz pēdējam. Piekraštē vācu aizmugurē izceltie boļševiku spēki tūdaļ ielenkti un tagad tāpat slāv iznīcināšanas priekšvakarā kā ielenktie boļševiku galvenie spēki pussalas austrumu daļā. Pilnīgi ielenkta arī kāda stiprāka boļševiku grupa, kas sīvi pretojas kādā vecā nocietinājuma sistēmā. Gūstekņu skaits nemitīgi un ļoti strauji aug. Izīrot kaujas lauku pie Parpačas līnijas, viens vienīgs vācu sapieru bataljons nedaudzās dienās likvidējis 25.000 minū.

Ģeogrāfiskais stāvoklis Kerčas pilsētā ar tās 104.000 iedzīvotājiem izveidojis par vienu no svarīgākajiem pilsētām Krimas pussalā. Sevišķu nozīmi šai pilsētā gūst ar smago rūpniecību, kas balstās uz bagātīgām dzelzs rūdām un pilsētas apkārtnē. Šie

boļševiku. Starp iegūtām kara trofejām ir liels skaits lielgabalu; 155 minū metāji un ložmetēji, 212 masīnpistoļi un liels daudzums citāda veida kara materiālu.

Ilmenes ezerā frontē vācu spēki uzsāka vairākus sekmīgus prettiecienus. Ziemeļaustrumos no Ilmenes ezera vācu spēku operācijas ļoti sekmīgi atbalstīja vācu pikējošie bumbvedēji, kas uzbruka boļševiku lauku pozīcijām, tanku koncentrācijām un artilērijas baterijām. Iznīcinātāji, kas pavadīja vācu stukusus, gaisa kaujas notīcēja 7 boļševiku lidaparātus. Leningradas frontē vācu armijas smagā artilērija bombardēja pilsētas militāros mērķus un bruņošanās rūpniecības uzņēmumus. Kirova uzņēmums novēroti spēcīgi sprādzieni un plaši ugunsgrēki.

Frontes vidusdaļā stiprāki vācu spēki piektdien pēc sīvas cīņas pārvarēja kādu upi. Sestdien vācu spēki paplašināja šai rajonā iegūtās priekšējās pozīcijas un tālāk turpinot savu uzbrukumu izsita boļševikus no kāda nocietināta ciema.

Tēvzeme saviem karavīriem un viņu piederīgiem

Mūsu tautas nākotne ir atkarīga no tā, cik droši, spēcīgi un izturīgi mēs parādīsim savu nostāju un cik lielu upuri nesīsim kopējai cīņai Eiropas tautu ienaidnieka uzvarēšanai. Visvairāk šai cīņai upurējas tie mūsu tautieši, kas, būdami gatavi ziedot savas dzīvības, stājusies aktīvo frontes cīņītājā rindās, un šo karavīru piederīgie — sievas, mātes un bērni.

Latvju tautas pienākums ir palīdzēt mūsu cīnītājiem frontē ne vien visiem iespējamam materiāliem un saimnieciskiem līdzekļiem, bet vēl jo vairāk — morāli, kas ir katrās uzvaras priekšnoteikums. Tiem latvju vīriem, kas gadā par mūsu drošību un palīdz izkarot latvju tautas nākotni, mums jārada un ar mūsu izturēšanos pret viņu piederīgiem jāpierāda, ka tēvzeme par tiem vienmēr domā un ir nododu par viņu vajadzībām. Tādēļ uzdodu visiem tirdzniecības lietu kārtotājiem un lietišiem tirdzniecības darbiniekiem par pienākumu izrādīt mūsu brīvprātīgiem un viņu piederīgiem vislielāko un iespējamo pretimnākšanu.

Tirdzniecības departaments šīs dienas nodod latviešu brīvprātīgo organizācijas galvenai komitejai izdalīšanai brīvprātīgo piederīgiem zināmu skaitu priekšrocības kartiņu, ar kurām var iepirkties noteiktos veikalos ārpus kārtas.

Rīgā, 1942. g. 14. maijā. Tirdzniecības departamenta direktors A. Kikuts.

«Benzīna nav»

Madridē, 17. maijā (DNB). Pēc informācijas no Savienotām Valstīm, pie visām Ņujorkas benzīna tvertnēm šodien lasāms uzraksts: «Benzīna nav». 33 milj. spēkratu īpašniekiem tagad jāizietek ar 50 l benzīna mēnesi. Savienotās Valstīs, kur satiksme pa lielākaj daļā balstās uz auto mašīnām, šis rīkojums rada pilnīgu apvērsumu, kā to atzīst pat Ņujorkas raidāmstacija. Lielākā daļa Savienoto Valstu iedzīvotāju ar benzīna devas samazināšanu ir ļoti neapmierināti.

Īsas ziņas

- * Somijā darbadienestā šovasar strādās 18.000 meiteņu vecumā no 15 līdz 17 gadiem.
- * Japānu karaspēks 15. maijā okupējis stratēģiski svarīgo pilsētīņu Kulu, kas atrodas 200 km uz ziemeļiem no Mandalajas.
- * Somijas frontē kritis rakstnieks un labākais somu kara ziņotājs Gunars Johansons. Johansons kļuva populārs ar savu grāmatu «Mēs negribējam mirt» par Somijas ziemas karu.
- * Filipīnu amerikāņu virskomisārs Francis Sērs ar Filipīnu zeltu aizbēdzis uz Savienotām Valstīm. Viņš aizvedis zemūdenē sev līdzī 6,5 t zelta, 10 t sudraba, vairākus miljonus dolāru banknotēs, kā arī bankās deponētās dārglietas un vērtisietas. Admirālitāte zemūdenes apkalpei par sekmīgu bēgšanu piespriedusi ordeni.
- * Par kāda liela amerikāņu tirdzniecības kuģa torpēdēšanu Misisipi upes grīvas rajonā Savienoto Valstu flotes departamenta ziņojumā teikts, ka šis uzbrukums bijis viens no visdrosmīgākā, kuru līdz šim uzsākušas vācu zemūdenes Savienoto Valstu austrumu piekrastē.
- * Japānu zemūdenes kopš kara sākuma nogremdējušas 65 ienaidnieka tirdzniecības kuģus 444.000 t koptilpumā.
- * Jitlandē, Viborgas tuvumā, dzelzceļa labošanas darbos uzkrātas divas zelta spirāļu rokas sprādzēs, katrā 25 gramu smagumā un kādā bagātī ornamētētā bronzas rokas sprādzē. Domā, ka atradumi ir 2000 gadus veci.

Amerikāņu kara flote izvairās no cīņas

Tokijā, 17. maijā (DNB). Domei agentūra ziņo no kompetenta militāra avota, ka japāņu aviācijas vienības, kas operē virs Klusā okeāna dienvidrietumu daļas, piektdienas rītā pamanījušas amerikāņu aviācijas bāzes kuģus «Hornet» un «Interprise», kas vairāku kreiseru un iznīcinātāju pavadoībā apmēram 500 jūdžu attālumā austrumos no Zalamonu salām virzījušies uz rietumiem. Tikko šī eskadra pamanījusi japāņu lidmašīnu tuvšanos, tā, neuzņemoties kauju, tūdaļ mainījusi savu kursu un attālinājusies austrumu virzienā.

Ziemeļafrikā sakautas 2 angļu tanku brigādes

Berlīnē, 17. maijā (DNB). Par militāro operāciju norisī Ziemeļafrikas kara laukā vācu ziņotāji rojū no kompetenta militāra avota informē: Pēdējā laikā cīņās Ziemeļafrikā pa daļai iznīcinātas 2 angļu Eģiptē stacionētās tanku brigādes. Šo 2 tanku brigāžu atliekas cietušas tik smagus zaudējumus, ka tās ir spējīgas darboties, un tās mēnešus spaidu darbos.

Ģimenes dienas svinības Latvijā

REICHSMINISTRA ALFRED'A ROSENBERG'A VIESOŠANĀS ZEMGALE. Uzņēmumā augšā: reichsministrs Jelgavā; pa kreisi no reichsministra — reichskomisārs Lohse, pa labi — Zemgales novada komisārs brīvkuņģis fon Medem's un ģenerālkomisārs Rīgā Dr. Drechsler's. Uzņēmumā apakšā — reichsministru apsveic Jelgavas pilsētas vecākais pulk. Frickauss.

Foto: N. Bēgner's (1) un Mazulāns (1)

ĢIMENES DIENAS SVINĪBAS RĪGĀ.

Augšā: ģenerāldirektors ģen. O. Dankers svinīgajā aktā Drāmatiskajā teātrī daudz bērnu mātēm pasniedz mātes kartes. Vidū — archibiskaps prof. Dr. T. Grinbergs pieminas brīdī Brāļu kapos svētī kritušo varoņus. Apakšā — ai- na pieminas brīdī Brāļu kapos; blakus ģenerāldirektoram ģen. O. Dankeram ģenerālkomisāra pārstāvis Dr. Marnitz's un ACS komisārisks vadītājs inž. G. Hahn's.

Foto «Tēvijs»

Vakardiena bija veltīta ģimenei. So dienu latvju tauta svin ik gadus, un tās nozīme arvien pieaug. Sevišķi tagad, kad pārvērtību laikmets dziļi skāris visu mūsu tautas kopu, mēs arvien vairāk sākam apzināties ģimenes nozīmi tautas un valsts dzīvē. To vakar un aizvakar varēja vērot Ģimenes dienas sarīkojumos, kas visi bija ļāvuši pārpildīti. Kā mazie, tā lielie vakar labprāt kavējās savas ģimenes vidū, — ģimenē, kur pirmo reizi viņi skatījuši saules gaismu, jutusi mātes glāstus un tēva gādību.

Ģimenes dienas svinības jau sestdien ievadīja dievkalpojumi Rīgas dievnamos, pulcējot tūkstošiem ļaužu. Piemiņas brīžos dievlūdžēji atcerējās tās nelaimīgās ģimenes, kurās piederīgie aizvesti vai nogalināti bolševiku varas gadā, kā arī tos bērnus un mātes, kas palikuši bez apgādnieka.

ACS izsniedz pirmās mātes kartes

Sestdien ACS zālē pulcējās visi Rīgas uzņēmumu vadītāji un darba vietu pārstāvji kopīgā svinīgā aktā. Sanāksmes dalībniekus uzrunāja ģenerālkomisāra Rīgā veselības un tautas aizgādības nodaļas vadītājs Dr. H. Marnitz's, apskatot ģimenes lielo nozīmi vēstures perspektīvā, kā arī tautas nākotnes problēmu. „Latviešu tauta,“ starp citu teica Dr. Marnitz's, — „sakalta ciešā kopības apziņā, jau gadu simteņiem izturējusi dažādus likteņu pārbaudījumus, nezaudējot savu dzīvotgribu un ticību nākotnei. Vēsture pierādījusi, ka tikai tai tautai ir nākotne, kurai ir stipra jaunā paaudze. Tādēļ mums jāceļ godā jaunās paaudzes radītāji un audzinātāji, mums jācildina māte, kas ir tautas dzīvības devēja, un ģimene, kas ir šīs dzīvības un spēka avots.“

Sākot ar šo dienu, visā Latvijas ģenerālapgabālā daudz bērnu mātēm sāk izsniegt mātes kartes. Lai apliecinātu lielo cieņu mātei, kurai ģimenē audzināms un apkopjams krietns bērnu pulciņš, ACS vadība šajā sarīkojumā bija lūgusi vairāku Rīgas uzņēmumu un fabriku mātes, lai tām kā pirmajām simboliski piešķirtu šīs kartes. L. Arāju, M. Piekalni, V. Ozoli, N. Pētersoni, V. Lujāni, M. Limbaku un M. Opmani — mātes, kurām ir trīs un vairāk bērnu, sveica ģenerālkomisāra pārstāvis Dr. H. Marnitz's un pilnvarotais arodbiedrību lietās ģenerālkomisāra Rīgā ACS komisārisks vadītājs inž. G. Hahn's, pasniedzot jauno karti, ar ko šīm mātēm tiks ievērojami atvieglotas viņu ikdienas gaitas. Aktam sekoja bērnu priekšnesumi.

Atklāšanas akts Drāmatiskā teātrī

Ģimenes dienas svinīgajā aktā vakar Drāmatiskā teātrī bija ieradušies ģenerālkomisāra Rīgā pārstāvis Dr. H. Marnitz's, ACS komisārisks vadītājs inž. G. Hahn's, Tautas Palīdzības priekšnieks Iekšlietu ģenerāldirektors ģenerālis O. Dankers, ģenerāldirektori, sabiedriskie un kultūras darbinieki. Svinīgā akta dalībnieku plašo saimi uzrunāja Tautas Palīdzības priekšnieks O. Dankers:

„Visos laikos un visās zemēs, varbūt izņemot vienīgi bolševikus, par katras tautas dižas nākotnes ķīlu uzskatītas krietnas, bērniem svētītas ģimenes. Zem vārda ģimene mēs saprotam augstāko pienākumu, uzpurēšanu, dziļas mīlestības un svētības kompleksu. Lai godinātu mūsu ģimenes, latviešu mātes un tēvus, lai atzīmētu un izceltu to nozīmi un svaru mūsu tautas tagadnes un nākotnes ceļā, šo dienu, 17. maiju, mēs svinam kā Ģimenes dienu.

Bet šī diena nav tikai svētku un godināšanas diena vien — tā ir arī atceres un piemiņas diena, kurā atceramies un pieminam savas māmuļas un tēvus — kā mūsu vidū esošos, tā aizsaules ceļā aizgājušos. Sogad mums, latviešiem, šī diena gan ir vairāk

skumju kā prieka diena, jo mūsu tautas miesā vēl asiņo bolševisma cirstās brūces. Mocekļi nāvē aizgājuši simti un tūkstoši mūsu ģimeņu, tūkstošiem latviešu viru un sievu, jaunekļu un jaunu, bērnu un mazbērnu.

Bet šī diena nav arī tikai atceres un piemiņas diena vien; tā ir arī lielu un nozīmīgu acinājumu diena, kurā apēljam pie katra tautas locekļa sirdsapziņas. Ģimenes dienā acinām pielikt visas pūles, lai mūsu ģimenes būtu miesīgi un garīgi veselas un tikumiski krietnas. Ģimenes dienā acinām aizliegt sevi un kalpot nākotnei — dodot tautai dzīvā spēka pieaugumu. Latviešu sievietei jāsaprot, ka vēlēšanās radīt pēc iespējas mazāk bērnu ir noziegums pret dabu, pret tautas veselību un nākotni, pret tēvzemi, pret dzīvības svētumu. Mums ir tikai izvēle starp atgriešanos pie vispārējās vecāku pienākumu pildīšanas vai — visas tautas bojā eju. Kurš gan uzdrošinātos vēlēties pēdējo!

Taisni tagadējā lielo pārvērtību, vērtību pārvērtēšanas un jaunu atziņu un centienu piepildīšanās laikā latviešu tautas dzīvotgribai jābūt vislielākai. Svarīga un izšķiroša ir ne atsevišķa cilvēka labklājība, bet gan visas tautas kopējais garīgais spēks un kopības apziņa. Tikai tā atkal pavērs mums ceļu gaišai, saulainai nākotnei. Latviešu tautas pastāvēšanai uz latviešu zemes mūžu mūžos jābūt mūsu visu mērķim.

Mūsu tauta pratusi ar nepierezētu varoņību un izturību vairākkārt pārciest visdrūmākos laikus. Desmiti tūkstoši latviešu iējuši un vēl pašreiz lej asinis par tautas un tēvzemes brīvību. Varoņi cinijušies un cīnās par latviešu tautu. Un taisni tādēļ tagad mums nedrīkst pietrūkt varoņu, kas grib dzīvot latviešu tautai. To gribēt ir acināti visi tie, kam sirds spēj kvēlot pāri savas personīgās dzīves šaurajam lokam, spēj kvēlot tautai, kopībai, nākotnei. Tad arī Visuvarenā svētība mūsu tautai neizpaliks.“

Savas runas nobeigumā ģenerāldirektors paziņoja, ka Tautas Palīdzībai dota tiesība izsniegt sevišķas mātes kartes topošām mātēm, mātēm-zīdītājām un daudz bērnu mātēm. Pirmo mātes karti ģen. Dankers pasniedza aktā klātesošai 12 bērnu mātei Annai Ģigai, Viņas vīrs ir drēbnieks un 4 bērnu sūta vidusskolā. Citi vēl apmeklēja pamatskolu, bet jaunākajam vēl tikai gads. Nākošo karti saņēma 11 bērnu māte Skaidrīte Kļava, kurās vecākajam bērnam ir 16 gadu, bet jaunākajam tikai 5 nedēļas. Tālāk mātes kartes piešķīra 11 bērnu mātei Emilijai Burkevici un 9 bērnu mātei Alīdai Ozoliņai, kuru vīri ir amatnieki. 5 bērnu mātei Lūcijai Lullai un 4 bērnu mātēm Konkordijai Ozolai, Valentīnai Jaunarājai, Zentai Jankovskai un Olgai Avotei vīri bolševiku laikā notiesāti un aizvesti uz Padomiju. Vēl mātes kartes izsniedza 3 bērnu mātei Antrai Bērziņai, 1 bērnu mātei — 21 g. v. Lidijai Jandavai, kurai arī aizvests vīrs, un 2 bērnu mātei studentei Līvijai Raudzepai.

Ģimenes dienas svinīgo aktu noslēdza prof. K. Kundziņa runa par ģimenes dzīvi miera un kara laikos, uzsvērot apstākļus, kas var stiprināt ģimenes dzīvi nākotnē. Sekojošā koncertā piedalījās Tautas Palīdzības bērnu koris dir. J. Milzarāja vadībā, H. Lūse, T. Matīss, prof. A. Ozoliņš, A. Norītis un B. Ozoliņa, izpelnīdamies klausītāju nedalītu piekrišanu.

Svētbrīži kapos

Brāļu kapos, kur Māte-Latvija sēro par saviem kritušiem dēļiem, vakar pēcpusdienā pulcējās plaša dievlūdžēju saime. Sīrsnīgos un izjustos vārdos archibiskaps prof. T. Grinbergs atgādināja visiem pārdzīvoto un pārdzīvojamajam laikmetu. „Kapi runā par mīlestību, kas dega to sirdīs, kas šeit dus — par to tēvzemes mīlestību, kurās labā šie varoņi ir atdevisi savu dzīvību. Šis varoņgars un tēvzemes mīlestība nav zuduši jaunās paaudzes sirdīs, jo arī tā ir gatava „uz ežiņas galvu likt“.

Noteikumi par cenu pārraudzību

Austrumzemes reichskomisārs izdevis noteikumus par cenu pārraudzību noteikumu jaunveidošanu Austrumzemē. Cenu pārraudzību kārtu ģenerālkomisāri un novadu komisāri. Novadu komisāri var sodīt līdz 1000 RM apmērā un noteikt veikalu slēgšanu līdz 2 nedēļām. Novadu komisāru lēmumu mēneša laikā pēc tā paziņošanas var pārsūdzēt ģenerālkomisāram, kurā lēmums ir galīgs. Ģenerālkomisāri var sodīt ar naudas sodu neaprobežotā augstumā, noteikt ilgstošu veikala slēgšanu un noliegt vainīgajām personām veikalnieciskū darbību. Ģenerālkomisāru lēmumu mēneša laikā iespējams pārsūdzēt reichskomisāram, kurā lēmums ir galīgs. Ģenerālkomisāri var viņiem vai novadu komisāriem piekritīgās tiesības pilnīgi vai daļai nodot pašpārvaldes iestādēm.

Rīgas pilsētas Dzīvokļu un nekustamu īpašumu pārvalde iznomās pļavas: 21. maijā — Viķu grāvja Nr. 7—50; 22. maijā — Nr. 51—120; 26. maijā — Leišu Nr. 1—30; 27. maijā — Klosteru Nr. 1—31 un Hapaka-Sņores Nr. 96—111; 28. maijā — Bekermuižas, Mangalmuižas un Komendanta (Krievu) salas. Pļavu pieprasītājiem jāņem līdz pag. gada kvīts un pierādījums par lopu skaitu. Par pārējo pļavu iznomāšanu zinots vēlāk.

Tanheizers atkal operā

Pēc vairāk nekā 3 mēnešu sprauga darba Rīgas operā dirģ. T. Reitera un režis. J. Zaripa vadībā beidz iestudēt Rich. Wagnera fantastisko operu «Tanheizers». Šis jaunuzvedums ir zināmā mērā simbolisks, jo tieši ar «Tanheizeru» 1919. gada 2. decembrī Rīgas opera sāka savu darbu. Tagad «Tanheizers» iestudēts vācu valodā un ar P. Rožlāpas diženajām dekorācijām būs šīs sezonas lielākais uzvedums. Pirmizrādē 23. maijā dziedās M. Brechmane-Stengele, A. Vāne, A. Kaktiņš, M. Vētra un J. Niedra.

KONCERTI

O. Iziņa vijolkonc. 18. maijā. J. Norviņa 4. kompozīciju — pirmatsk. vakars 19. maijā. M. Brechmanes-Stengeles un A. Lūses latvju dziesmu vak. atkārt. 20. maijā. Konservatori- ja operas ansambļa klases audzēkņu vak. 22. maijā. V. Lasmāņa vijolkonc. certs 23. maijā.

600 dziedātāju koncerts. „Atpūtas un dzīvotprieka“ Rīgas koru skate — kopkonc. šodien pl. 19 L. Gildē. Piedalās 15 kori ar 600 dziedātājiem. Virsdiriģents Haralds Mednis.

Tēvzemes mīlestība un uzpurēšanās tās labā mums dod lielas cerības nākotnē.“

Izskanot Reitera kora dziedātajā dziesmā „Kapsētas klusums“, mācītājs E. Stange izlūdžās Visuvarenā svētību un mūžīgu mieru tām mātēm, kas izaudzinājušas varoņus, kuri tagad dus šajos kapos. Klusi skanēja solī un dziļi liecās dievlūdžēju galvas, kad viņi līdz ar archibiskapa tēvu apstaigāja kritušo varoņu kapu kopas un isu brīdi pakavējās pie Mātes tēla.

Bolševiku upuru kopējo kapu vietā bez daudziem dievlūdžējiem pulcējās arī noslēpkavoto piederīgie. Šeit isu pieminās runu teica mācītājs E. Stange, svētīšanas vārdus kritušajiem veltīja archibiskaps prof. T. Grinbergs un dziedāja Reitera koris.

Kritušo vācu karavīru kapu vietā Meža kapos isā piemiņas brīdī, kurā piedalījās arī ģenerālkomisāra pārstāvis Dr. H. Marnitz's un ACS komisārisks vadītājs G. Hahn's, Tautas Palīdzības priekšnieks ģen. O. Dankers nolika ziedus ar vārdiem: „Mēs nākam pie varoņiem, kas cinijušies par mūsu tautas brīvību un labklājību. Tādēļ mēs pieminam šos cīnītājus un viņu mātes, tās mātes, kas šos cīnītājus izaudzinājušas par istiem varoņiem.“

Sarīkojumi visā zemē

Ģimenes dienas svinības bija apvērušas visus mūsu zemes novadus. Svinīgi akti notika skolās, kā arī darba vietās, kur strādniecēm un darbiniecēm — daudz bērnu mātēm uz ACS ierosinājumu izsniedza balvas. Plašāks sarīkojums notika V. Kuzes konfekšu fabrikā, kur runāja prof. T. Celms un fabrikas dir. R. Veidmanis. Līdzīgi sarīkojumi notika arī provincē. Atsevišķās pilsētās, kā arī centros notika kopēji akti, sarīkojumi darba vietās un skolās, kā arī dievkalpojumi baznīcās un piemiņas brīži kapos.

Rīdziniekus jau no agra rīta pārsteidza krāšņi tērtās tautu meitas — ziedojuma vācējas, kas ar ziedojumu vācēlēm čakli apstaigāja visus Rīgas rajonus, gādājot, lai ikvienu tautieša krūtīs greznotu skaistā Tautas Palīdzības ziedojuma zīmīte. Vakār sākās arī ziedojumu vākšana ar listēm, pie kam ziedojumu vācēji jau vakar apstaigāja krietnu tiesu rīdzinieku dzīvokļu. Ziedojumu vākšanā vakar Rīgā piedalījās 3000 čaklu Tautas Palīdzības talcinieku un skolnieku. Ziedojumu vākšana ar listēm turpināsies līdz šī mēneša beigām.

Ģimenes dienu Gulbenē ievadīja pilsētas vecākais Gerhards ar uzrunu, pēc kam izdalīja balvas daudz bērnu mātēm. Lielākas Tautas Palīdzības veltes saņēma 7 mātes, no kurām dažām 9 bērni. Pabalstus saņēma vēl arī 26 citas ģimenes. Akta dalībniekiem plašāku runu teica Iekšlietu ģenerāldirektora palīgs plkv.-ltn. Veiss. Sekoja koncerts, kurā piedalījās Rīgas mākslinieki L. Garūta, L. Valdmāne-Teichmane un K. Rozenbergs.

Aicinājums lauku sētām

No 15 lielākām pilsētām bērni no 6—11 gadiem šovasar, līdzīgi agrākām vasarām, klauvēs pie lauku sētu durvīm, uzņemot viņus uz dažiem mēnešiem atpūtā. 1939. g. un iepriekšējos gados laucinieki uzņēma vairāk nekā 10.000 bērnu. Darīsim to arī tagad un neaizbildināsimies ar sašaurinātiem apstākļiem, jo bērni ir mūsu nākotnes nesēji. Daudziem bērniem nav vairs vecāku un pašreizējos apstākļos tie ir novārguši un, atradami pilsētās, viņi savu veselību un spēkus uzlabot nevar.

Laucinieki! piesakieties savās pagastu valdēs par bērnu pieņemējiem! Ceļa izdevumus par bērnu pārvešanu turp un atpakaļ maksā dzelzceļa 3. klases vai, kur dzelzceļa nav, autobusa vai tvaikoņa 3. kl. biļetes maksas apmērā; braucot uz pilsētu pēc bērna ar zirgu, atlīdzību izmaksā 16 fen. apmērā par nobrauktu km. Ceļa izdevumus maksās arī bērna pavadonim, ja tāds būtu vajadzīgs. Bez tam lauksaimnieki, kas vēlēties un kuru apstākļi neatļauj bērnu uzturēt par brīvu, varēs saņemt 15 RM lielu pabalstu mēnesi. Bet vislielākā pateicība un atlīdzība būs pašu bērnu spožais acū mirdzums. Pagastu vecākie, Tautas Palīdzības iecirkņi, skolotāji, mācītāji un citi darbinieki laukos, gādājiet, lai lauku sētas atvērtu savas durvis pilsētu bērniem! Lai nebūtu tādas lauku sētas, kur šovasar neskanētu bērnu čalas! Lai nebūtu tāda pagasta, kuram būtu jāziņo, ka nav neviena lauksaimnieka, kas sniegtu roku pilsētas bērniem!

Darīsim to tikpat sīrsnīgi kā agrāk, palīdzēdami paši sev!

Paligmateriālus Rīgas tapsētājiem

Izsniedz ādu izstrādātāju amatnieku kopdarbības s-ba „Spars“ Kr. Barona ielā 50 ik dienas no pl. 9—18. Materiāli izņem līdz 25. maijam.

Amatniekus ierakstīs amatniecības reģistrā | Jauni elektrības tarifi Latvijā

Ar 1942. g. 12. februāra rīkojumu par amatniecības jaunizbūvi Latvijas ģenerālapgabālā („Rīkoj.” Nr. 13) noteikts, ka patstāvīgi nodarbošies ar amatniecību kā arodu atļauts vienīgi amatniecības reģistrā ierakstītiem fiziskām un juridiskām personām. Latvijas saimniecības apvienības amatniecības galvenā daļa veicusi visus priekšdarbus un šajās dienās reģistrs sāk darboties.

Ierakstīšanai amatniecības reģistrā noteikta šāda kārtība: Pieteikums ierakstīšanai reģistrā jārakstā uz noteikta parauga veidlapas (A vai B) un iesniedzams amatnieku biedrībā, kuras darbības rajonā atrodas amatniecības uzņēmums. Pieteikums pēc parauga A jāiesniedz amatniecības uzņēmuma īpašniekiem vai līdzīpašniekiem fiziskām personām. Par līdzīpašniekiem uzskatāmi arī atklāto vai komandītsabiedrību neaprobežotā atbildīgā biedri. Gadījumos, kad noslēgts atklātas vai komandītsabiedrības līgums, pieteikumam jāpievieno līguma noraksts. Pieteikums pēc parauga B jāiesniedz par juridiskām personām, blakus pasākumiem un mantošanas gadījumos.

Reizē ar pieteikumu iesniedzama arī kvīts par amatniecības kartes izsniegšanas nodevas 5 RM iemaksu Pasta čekū kontā Nr. 296 vai Ģemeinschaftsbankas Latvijas saimniecības apvienības tek. rēķinā Nr. 708.

Pieteikumi ierakstīšanai amatniecības reģistrā uz jaunām veidlapām jāiesniedz arī visām tām personām, kas iesniegušas lūgumus pēc amatnieku pagaidu kartes bij. Latvijas amatniecības pilnvarniekam, neatkarīgi no tā, vai pilnvarnieks viņiem kartes piešķir (pagaidu kartes Nr. Nr. 17133—19088), vai arī iesniegtie lūgumi nav izlemti. Personām, kas iesniedzot lūgumu pēc amatnieka pagaidu kartes, samaksājušas vajadzīgo nodevu, iesniedzot pieteikumu ierakstīšanai amatniecības reģistrā, nodeva 5 RM vairs nav jāmaksā.

Amatniecības reģistrā ierakstā vienīgi amata lietpratējus. Personām, kam nav amata meistarā diploma vai amatnieku kartes, pieteikumam jāpievieno dokumenti par to, ka tas vismaz 8 gadus jau patstāvīgi arrodveidīgi strādājušas kādu amatu. Bez tam šādām personām, ja tās 1942. g. 1. janvārī bijušas jaunākas par 50 g., jāiztur zeļļa

pārbaude. Par iesniegtiem pieteikumiem amatnieku biedrības dod atsaukšmi un nosūta tos Amatniecības galvenās daļas izlemšanai.

Personas, kas nav izturējušas meistarā pārbaudi un kas 1942. g. 1. janv. bija jaunākas par 50 g., reģistrā ierakstā vienīgi līdz 1944. g. 31. dec. līdz kādam laikam tām jāiegūst meistarā grāds. Amata zeļļa pārbaudes noteik pie amatnieku biedrībām, bet meistarā pārbaudes — Rīgā pie Amatniecības galvenās daļas.

Ja amatniecības uzņēmuma īpašnieks ir juridiska persona, tad uzņēmuma vadītājam jābūt amata lietpratējam. Tas pats attiecas arī uz amatnieciskiem blakus pasākumiem un mantošanu.

Lai amatniekiem nerastos šķēršļi turpmākā darbē, pieteikumi jāiesniedz nekavējoties, jo personām, kas nebūs ierakstītas amatniecības reģistrā, patstāvīgu darbību amatniecībā nolēgs. Amatnieki, kas nebūs iesnieguši pieteikumus, nesapēmis arī amatnieku apģēdes grāmatīnās.

Tuvāki paskaidrojumi saņemami amatnieku biedrības vai Amatniecības galvenās daļas reģistrā nodalē Rīgā, Meistaru ielā 21, tālr. 30336.

Austrumzemes enerģijas apgāde tagad apvienota uzņēmumā — „Energieversorgung Ostland GmbH”. Ar to radīta iespēja ražot un sadalīt elektrisko enerģiju pilstētām un laukiem, maksimāli izmantojot vietējos enerģijas avotus.

Pēdējos gados ražošanas un sadales ierīces nebija vairs iespējams uzturet tādā kārtībā, lai tās atbilstu prasībām. Nepieciešamie un uzsāktie darbi prasījuši jau lielākus līdzekļus. Ogu cenas arī ir svarīgs izmaksu faktors. Spēkstacijām vajadzīgas kurināmās jāpaved no lieliem attālumiem. Pasreiz spēkā esošās elektrības takses elektrības uzņēmumu saimniecisko stāvokli dara grūtu. Tādēļ vajadzēja pamatīgi pārskatīt maksas. Lai radītu saimnieciski veselīgus pamatus, noteikti jauni vispārēji tarifi. Tāpat kā Lielvācijā, arī šie jaunie tarifi paredz pamatu un darba takses. Latvijas ģenerālapgabālā jaunā mājdarbības tarifa pamattakse mēnesī ir šāda: 1—2 telpām 0,65 RM; 3 telpām — 1,30 RM; 4 telpām — 2 RM; 5 telpām — 2,70 RM; par katru tālāko telpu — 0,70 RM. Par telpu uzskata katru apdzīvojamu telpu, ne mazāk par 6 kv. metriem platībā. Gaiteņi, priekštelpas, lieveņi, vannas istabas, tualetes, pagrabu un bēniņu telpas nav ieskaitītas.

Sai pamattaksē jāpieskaita darba takse 0,05 RM par kWh. Ja vienas istabas un virtuves ierīces patērējis mēnesī 10 kWh, rēķins ir šāds: pamattakse — 0,65 RM + 10 kWh par 0,05 RM = 0,80 RM, kopā 1,15 RM.

Lauksaimniecībai noteikts sevišķs tarifs, kuru aprēķina pēc visas lauksaimnieciski izmantotās platības, ieskaitot nomāto zemi u. t. t. Plavas un ganības ieskaita 50 proc. apmērā no faktiskās platības. Pamattaksa jāmaksā par pirmajiem 3 ha 1,20 RM, bet par katru tālāko pushektaru 0,08 RM. Darba taksi šini gādījumā aprēķina tikai 0,05 RM par kWh.

Ja strāvas patēriņš ļoti mazs, tad pamattaksē tarifa vieta var piemērot mazumpatērētāja tarifu. Šini tarifa, atmetot pamattaksi, gaismas strāvai paredzēta cena 0,40 RM par kWh. No strāvas takses lieluma izriet, ka tikai maza daļa elektrības patērētāju izlietos šo tarifu.

Līdzīgi norēķināti arī rūpniecības tarifi. Svarīgākām rūpniecības nozarēm paredzēti speciāltarifi, kuri, salīdzinot ar līdzinējam līkmēm, arī paugstināti.

Ar jauno tarifu noteikšanu tarifu pārstrādāšana pabeigta, pie kam plaši ievērotas iedzīvotāju pirkstspējas. Tarifi stājas spēkā 1942. g. 1. jūnijam sekojošā nolaišanās periodā.

Privatizēti amatniecības uzņēmumi

Pilnvarnieks Latvijas amatniecības privatizācijai izlēmis iesniegumus par sekojošu Rīgas nacionālizēto amatnieku darbnīcu atpakaļatdošanu agrākiem īpašniekiem: Krastiņam — autoremontu darbnīcu un garāžu Zajā ielā 6/8; Ogstei — dāmu apģērbu darbnīcu Mūrnieku 3—11; J. Rudovičei — cepuru darbnīcu Adolfa Hitlera (Brīvības) 38; K. Šķubertam — spoguļu un stiklu darbnīcu Adolfa Hitlera (Brīvības) 64/68; A. Pūlim — mehāniķa darbnīcu Dzirnau 133; J. Krieviņam — koku apstrādāšanas darbnīcu Adolfa Hitlera (Brīvības) 184; J. Buzarovam un Fr. Neilandam — zārku piederumu, metālu, vīnau un metālliecību darbnīcu 13. janvāra 29; O. Jurisonam — juvelieru darbnīcu un veikalu Kaļķu 9; P. Reinim — būvgaldniecību Turaidas 7; Osv. Zālītim — mehāniķa darbnīcu Vagonu 27; L. Ozoliņai — zārku darbnīcu Adolfa Hitlera (Brīvības) 50; V. Purītei — apģērbu darbnīcu Tērbatas 53—18; A. Kupšam — mehāniķa darbnīcu Stabu 92; J. Baltīnam — metālu lietu Gertrūdes 80; T. Nīmanim — mēbeļu galdnieka darbnīcu Miera 52; K. Krieviņam — speciālo at-

to lakošanas un smidzināšanas darbnīcu Miera 21; K. Petrovam — mēbeļu galdnieka darbnīcu Jaunciemā 3. šķ. līn. 2; J. Griņam — mehāniķa darbnīcu Miera 52.

Provincē privatizēti sekojoši amatniecības uzņēmumi: galdniecība darbnīcas — J. Cimbuļa Smiltene; J. Mārmāņa Ligatnē un Siguldā; K. Vikmaņa Valmierā; J. Krastiņa Cēsīs, G. A. Kronlīna Saldū; K. Goldmana Liepājā; P. Džindža Limbažos; J. A. Zaula Limbažos; J. Lūkina Valmierā; E. Vāla Alūksnē; J. Ozola Alūksnē; A. Kļaviņa Alūksnē; E. Godkalna Tukumā, A. Kļiploka Valmierā, E. Bērziņa Alūksnē; mehāniķu darbnīcas — G. Kalniņa Jelgavā, K. Tomāsa Limbažos, Fr. Šēnberga Aizputē, V. Platača Raunā, R. Tomsona Cēsīs, A. Krasovska Madonā, A. Eichvalda Aucē, R. Akmeņkalna Tukumā, M. Neilandā Tukumā, J. Erdmāņa Tukumā, A. Gailiņa Madonā, P. Sproga Madonā, R. Silpiņa Alojā, K. Mūriņa Alūksnē, R. Sniedziņa Jelgavā un Z. Perķona-Stanchena Jelgavā; A. Sproga Akmeņu kalnve Cēsīs, Salmiņu lauksaimniecības mašīnu remonta darbnīca Smiltene, V. Gruviņa ausānas darbnīca Bauskā, J. Cukura galdnieka darbnīca - kokzāģētava Gaujienā, E. Sirmā automotociklu remonta darbnīca Rēzeknē, J. Kīnča apavu darbnīca Jelgavā, M. Upes podnieku darbnīca Valmierā, J. Ievina māla trauku un krāsās podu izgatavošanas darbnīca Cēsīs, A. Puķudruvas adu mituve Alūksnē, H. Dreimāņa grāmatu sietuve Cēsīs, K. Kārklīņa ratnieku darbnīca Cēsīs, P. Kulīša būvgaldniecība Cēsīs, A. Viksnes mēbeļu

galdniecība Alūksnē, V. Noveika mēbeļu un mēbeļu darbnīca Jelgavā, J. Mežiņa apavu darbnīca un veikalš Jelgavā, E. Hānberga adu mituve Aucē, E. Lāces-Lāča mēbeļu galdniecība Jelgavā, J. Būmana koku apstrādāšanas rūpniecība - galdniecība Jelgavā, K. Roziņa (Rozenāla) galdnieka un kokapstrādāšanas darbnīca Aucē, J. Cepurnieka mēbeļu un zārku darbnīca un tīrģotava Valmierā, N. Rudziņa ratnieka darbnīca Alūksnē, E. Vilciņa būv- un mēbeļu galdniecība Alūksnē.

Nacionālizācijas nodeva iemaksājama pilnvarnieka kasē Rīgā, Meistaru ielā 21 vai pasta tek. rēķ. 271. Atbildība par atpakaļatdošanu, darba rīkļiem vai materiāliem samaksājama piekritīgā rajonā, nozarēs vai publiskā uzņēmuma norādītā vietā. Privatizācijas lēmuma norakstus uzņēmumu īpašniekiem iesūta pēc privatizācijas nodevas samaksas. Paskaidrojumus un ziņas par privatizācijas lietas sniedz iestādēs, kam iesniegti privatizācijas pieprasījumi, bet ja pēc priekšdarbu veikšanas lieta nosūtīta Rūpniecības departamentam, paskaidrojumus var saņemt Rīgā, Kf. Barona ielā 3, tālr. 83554. Par lietām, ko Rūpniecības departaments līdz ar savu atzinumu piešķir izlemšanai pilnvarniekam Latvijas amatniecības privatizācijai, paskaidrojumus un ziņas sniedz pilnvarnieka privatizācijas nodalē Meistaru ielā 21, tālr. 23524. Tuvākā laikā pēc apģābū komisarū atsauksmju saņemšanas sekos tālākie privatizācijas lēmumi. Saskaņā ar noteikumiem privatizēto uzņēmumu īpašniekiem jābūt sava amata lietpratējiem.

Jāpateic ādu un kažokādu mituves

Visām iestādēm un personām Latvijā, kuļu īpašumā vai rīcībā atrodas ādu un kažokādu mituves, jāiesniedz pieteikums ne vēlāk par 26. maiju Rūpniecības dep-tam Rīgā, Kr. Barona ielā 3, arī par mituvēm, kas nedarbojas. Pieteikuma paraugs „Rīkoj. Vēstneša” 84. num.

Pārsteigumi paukošanas meistarsacīkstēs

Latvijas meistarsacīkstēs paukošanā vakar sagādāja pārsteigumus: līdzinējie meistari pēc spraigām sacensībām bija spiesti ierindoties tālākās vietās. Slieviešu grupā sacensībā ar floreti Latvijas meistarsacīkstēs guva Bočanska, uzvarot visai parliecinot visas 7 pretinieces. Bočanska panāca sev labvēlīgu 23:5 trāpījumu skaitu. Otrā vietā palika Rīgas meistarsacīkstēs 3. Jansone. Zobenu cīņā uzvarēja Pavlovs; 2. Sviķeris un 3. Blūmfelds. Pavlovs ar Sviķeri katrs guva 4 uzvaras, bet Pavlovs pārspēja Sviķeri ar 5:3. Līdzinējamais meistarsacīkstēs zaudēja ar 4:5 Pavlovam un Krastiņam. Sacensībā ar floreti Latvijas meistarsacīkstēs guva Kichno ar 4 uzvarām (zaudēja Kļimovam). Otrā vietā ar 3 uzvarām ierindojās Kotovs un 3. ar līdzīgu uzvaru skaitu, bet sliktāku trāpījumu attiecību Nolavs. Mūsu bijušā trenētāja Jankovska balvu par labāko stilu saņēma Sviķeris. 2. Pavlovs un 3. Blūmfelds.

Futbola meistarsacīkstēs

sestdien Daugaviēši uzvarēja Dzelzceļnieku biedrību ar 5:1. Pirmās puslaika 0:1. Arī pirmā spēles posmā Daugaviēši bija pārsvarā, bet uzbrucēji neprata pat no vislabākām situācijām gūt vārtus. Atvairot kādu Dzelzceļ-

Universitātes sporta airētāji

vakar ar karoga uzvišķšanu un pārādes braucieni pa Daugavu un kanāli atklāja sacīkšu sezonu. US rindās pašreiz pulcējās 80 mūsu labākie airētāji. 5. un 19. jūlijā paredzētas Latvijas meistarsacīkstēs airēšanā.

SOVAKR RIGAS VILKI — LSB

Futbola meistarsacīkšu turpinājumā šovakar pl. 18.30 pilsētas stadionā spēlēs Rīgas vilki ar LSB.

Dr. ing. h. c. Jānis Kerpe
miris 1932. g. 14. maijā.
Līdzgaitnieki rūpniecības a/s-bās „VAIROKS” padomē un valdē.

Dr. ing. h. c. Jānis Kerpe
miris š. g. 14. maijā.
Izvadīšana š. g. 19. maijā pl. 17 no Meža kapu lielās kapliņas uz Seloņišu kapu nodaļījumu. RIGAS BRĪVAS VALDE.

AGRONOMU
JULIJU BRICI
gulstīsim zemes kļēpi Meža kapos trešdien, š. g. 20. maijā. Izvadīšana no vecās Meža kapu kapliņas plkst. 17. Uz kļusu pavadīšanu lūdz dzīlās sēras PIEDERĪGIE.

ALMA EZERTĒVS
dzim. LŪSIS
dz. 1886. g. 4. novembrī, pēc līgām un grūtām ctešanām aizgāja Dieva miera š. g. 18. maijā. Uz kļusu pavadīšanu lūdz š. g. 20. maijā pl. 17 no Raiņa kapu kapliņas uz Raiņa kapiem DELS.

Karline Zibens, dzim. Karlsons
īgādīga Ligatnes papīrfabrikas strādāiece miris š. g. 13. maijā 73. g. vecā.
Izvadīšana uz pēdējo dušu 20. maijā pl. 18 fabrikas kapos. Paspīdi, salīce, Pamiņdi Klīnā, Kārnē kalnīdā ieku uz osu.

EDGARS FELDMANIS
Rīgas pils. 37. pamatskolas 5. klases skolnieks, miris š. g. 12. maijā.
Viņu piemiņā paturēs SKOLAS SAIME.

Leišu kirši,
Rakstāmašīnu
puduru kociņi, Edoles kirši, puduru, jāpogu, zemeņu, dzīvzoģu stādi, Būksus, rāberberī, tuļļa, roza rugosa, vīni un citi stādi — Miera ielā 57. dārzniecībā.

PĒRKU:
Kas varētu par-
dodu modernu, la-
bi uzurētu gu-
lamistabas (of. Nr. 17-20).
Pērku mazu vai vidēju liel. akor-
deonu, Vēst. ar apr. un cēnu sūtīt jaunpils, pa-
lāt kast. 5.
PĒRK VIĻOLEŠ,
dažādas, arī bez stīgām un bojāt. Adolfa Hitlera (Brīvības) 133-5.
PĒRK oz. (tūm-
su) rakstāmgal-
du. Of. V. 656.
Rakstāmgaldu
velos pirk. Zva-
nīt pa t. 81270.
Of. V. 889.
PĒRK mod. ozol-
koka dāmu vai kungu rakstāmgaldu un divā-
na galdpult. Pied. pa tālr. 98107, no pl. 17-20.
PĒRK apalu
ēdamistab. galdū,
grām. skapi, 1/2-
vat 3 viru galdū,
ozola, koka drēb-
ju skapi, radio
galdpult. un atp. kreslū. Of. Nr. V. 568.
Bureti, istabas
vai virtuves, un
aoda materiļu
velos pirk. Of. Nr. V. 365.
PĒRK mazu apa-
lu ēdamistabas
kaldū un radio
galdpult. Of. Nr. V. 721.
Kusēti, tachtu,
2 mīkstus kres-
lus, apalu galdū
pĒRK. Of. ar ce-
nu V. 878.
PĒRK drēbju
skapi un tachtu
vai kusēti. Vec-
ā ielā 1. Tālr. 53194.
Velos pirk. drēbju
skapi, virtuves
skapitū un divānu. Of. ar cenu V. 725.
Steidzīgi pĒRK
elegantu mazi-
guļamist. fekā-
tu, vēlamš Kar-
lējās bērza vai
riekstā. Of. Nr. V. 523.

PĒRKU:
ēveļu zobus
urģu spalvis (traufus)
rokas kāģus (fuklus)
vestu un oša 1 un 1/4" dēģus
ozola, linierus
dažādas zeltītas un sudrābotas
koka līstes un
citus zārku rūpniecībā piem.
materiālus un galdnieku darba
rīkus, arī vismazākā daudzumā
Piedāv. no pl. 14-18 Terba-
tes ielā 65, Matīsa ielas stū-
rī, apbedīti, biroja.

Steidzīgi velos
pirkt labi uzur-
ēti dzīlos bēr-
nu ratiņus. Of.
Nr. V. 878.
PĒRK bērnu dzī-
los un sporta ra-
tiņus. Zvanīt no
8-16 pa t. 21139.
PĒRK maz holle-
notus bērnu dzī-
los guļamvāģi-
šus. Of. V. 632.
Bērnu sporta
ratiņus pĒRK.
Of. V. 697.
PĒRK tūmšu
kungu uzvalku
vid. aug. un dā-
mu vasarās vai
rudens mētelī.
Stoņību ielā 5-8.

Stikla BALONUS
kurvjos (skābēm), lietot un jau-
nūs pĒRK katrā daudz. Of. V. 735.
PĒRK dzīlos bēr-
nu ratiņus. Of.
Nr. V. 632.
Velos iegādātā,
bērnu sporta ra-
tiņus. Pied. Ma-
tīsa ielā 80-8.
Tālr. 94701.
PĒRK labi uzur-
ēti bērnu sporta ra-
tiņus. T. 41625.
PĒRK kgu bikses
Kālnieca ielā
Ergļu ielā 20-2.

Velas pirk. skaistū sudrāb-
lapsu. Of. Nr. V. 351.
Velos pirk. bik-
ses, vasarās mē-
telk, kungu kur-
pes, 42. nr., maz-
gājamo blodū un
elektrisko plīti-
gu. Pied. adre-
sēt Vidzemes tir-
gū, stends 25. —
grāmatu veikala.
Smokinga kre-
ļu, 42. nr., un
dāmu rokassomi-
ņu pĒRK. Of. Nr. V. 715.
Steidzīgi pĒRK
tūmšu uzvalku,
apm. 52. nr. Of.
Nr. V. 713.
Dāmu kažoku
pĒRK. Bismark-
a (Merķeļa) g. 17,
dz. š. T. 93784.
PĒRK aizkarus
Richarda Wagne-
ra (Dzirnavu) ie-
lā 102a-20.
PĒRK dāmu ro-
kas somiņu. Sta-
bu ielā 111-1.
Dāmu rokassom-
iņu pĒRK. Of.
Nr. V. 677.
Bērnu kurpītes
vai zābaciņus
val. 20 un 26, un
dzīlos ratiņus
pĒRK. Laiņp. pie-
d. Vidz. adre-
sēt Rīgā, Avotu, 3-15.
PĒRK 40. num.
kungu kurpes.
Of. V. 705.
Steidzīgi pĒRK
kungu kurpes,
45. nr., virskre-
ļu, 39. nr., un
spoguļi ar tūmšu
terāmeļ. Of. Nr. V. 522.
Rokas ratiņus
pĒRK. Ofert. ar
cenu V. 678.
Steidzīgi pĒRK
satus (bomņou)
un aizģiru. Of.
Nr. V. 302.
Dārznieka lej-
kannu vēl. pĒRK.
Of. V. 671.
Oleandrus
(ziedošos), labi
pĒRK līdz š.
g. 1. VI.
Of. V. 731.
PALMU pĒRK.
Ofertē V. 659.
Palmas vēlas
pirkt. Terbatas
ielā 89-6.

1. RIGAS VALSTS KOMERCSKOLA (bij. V. Olava komerskolas dien-
nas maļņa)
2. RIGAS VALSTS KOMERCSKOLA (bij. Rīgas valsts komerskola)
3. RIGAS VALSTS KOMERCSKOLA (bij. V. Olava komerskolas va-
kara maļņa) un
4. RIGAS VALSTS TIRDZniecības SKOLA (bij. Rīgas pils. tirdz-
niecības skola)
Kronvalda gatvē 6, tālr. 33996.

„Dzintars” krajaizdevu sabiedrība
Izsniedz aizdevumus un pieņem noguldījumus.
Pīlna biedrī sapulce š. g. 18. aprīlī nolīma at-
maksāt papildu pejas un citu iemaksas fondos iem-
biedrībām, kas vēlas. Rīgā, Vajņu ielā 8, no plkst.
8-11 katru dienu.
KANDAVAS VIRSMEŽNIECĪBA
1942. g. 28. maijā pl. 12 virsmežniecības kanceleja,
Virbu pagasta Režos,
MUTVĀRDU IZSOLE IZENOMĀS
zvejastiesības
virsmežniecības robežās atrodošos Dumpju un Lai-
nuva ezeros.
Iznomājami ezeri sadalīti 3 vienībās, novertējumi
RM 50,— un RM 150,—. Zvejastiesības izno-
mās saskaņā ar Mežu departamenta nosacījumiem.
Izsoles dalībniekiem jāmaksā drošības nauda
80 proc. apmērā no novertējuma un pēc objekta no-
solīšanas jāpapildina līdz 80 proc. no nosolītās sum-
mas. Tuvākas ziņas virsmežniecības kancelejā; tāl-
runis Virbi 1.
Pārd. leibvēji,
6 z. sp. petrole-
jas laurus moto-
rius, 400 RM Var-
nu 20-1.
Mikrometrs
(Sveices firmas
„Bergeon”) par
120/220 v. pārd.
RM 200,— Of.
Nr. V. 617.
Pārdod jaunū
zētkāļi vai arī
skārdū drasū un
izslājamu rīpku
valciem, 500 RM.
Of. V. 668.
Pārdod Leica
(Krievu) aparātu,
Loth labā gē-
vokli, RM 290,
Of. Nr. V. 678.
Pārdod 1938. g.
radio ar bateri-
ju, 2 sp. 200 RM.
un pĒRK 35-36
nr. dāmu kurpes
(jaunas). — Of.
Nr. V. 692.
Pārdod drēbnie-
ku pašmācības
grāmatas ā RM
8. Kālnieca ie-
lā 2-b, apģērbu
darbnīcā. Tālr.
Ni 43036.
Pārdod rasetni,
RM 85, logaritma
līnialu, RM 35.
Of. Nr. V. 727.

Pārdod jaunus
43. nr. ielas kgu
vēlamš ar zemi,
vēlamš nomāt Rī-
gas apk. Pied.
Rīgā, Hermāha
ielā 8-1.
Iznomā zemes
gabalu Jelgavā,
Ievina ielā 7.
Pārdod citrona
koku (augošs),
1,7 m augstū, un
5 kaktusus. Of.
Nr. V. 723.
Vīnu stādus pār-
dod Ciekurka-
lā, 1 līn. 29.
Zemeņu stādus
pārdod Slokas
aplā 45.
Pārdod sugas te-
līti, Ciekurka-
lā, 1 garā līnijā
36-2.
Tulzās osu
tēviņu maiņu
pret tulzās mā-
tiņu, L. Kandavas
55. Tālr. 43945.
Atstātā meīna
daļa somiņu r-
apgādes dok. E.
Batori vārdā un
dāzēm foto uzp.
„Vienība” veik-
lā.
Jēkaba un Ka-
toļu ielas stūrī.
Laiņp. lūdz at-
rastas kartītes
nodot min. „Vi-
enība” veiklā.
Aizmiris Rīgas.
Jūrmalas vīle-
nā 14. V. pl. 14
starp Zasulauka
un Babites stac.
tūmši brūns ādas
portfelis ar rē-
kīnēm un Zaku-
saias zāģētavas
stīrdnieku pa-
rakstiem. Godāto
lūdz lūdz pret
labu, lūdz pag.
dok. nodot. Za-
kusaias zāģētāv-
Kraštmalā 27; t.
32157.
Pārprātuma gēi
apmānīti brūns
kofēris, braucot
š. g. 14. maijā
Rīgas - Rūjienas
vīlelnā. Laiņp.
lūdz nodot ko-
feri Kr. Barona
ielā 15 — RITU
veiklā 25.
Nokludis zelta
prozuoti poga ar
rubīna akmeņi.
pugu. Dārga pie-
miņa. Pienest
pret ļoti labu
atbildību Katrī-
nes dambi 20a,
dz. 11, t. 61419.
Nokludis trešc.
13. maijā, maza
meīna kucēte ar
brūnām kāji-
ņām. Loti lūdz
pret patēriņas
algu to nodot
Peldu ielā 19-31.
Nokludis meīns
suns, spāņu se-
sma, gēms, ga-
fām ausiņi (sē-
cīte). Pret at-
lūdzū pazinot L.
Pienu 9-12.

jaunu skolēnu uzņemšana
28. un 29. maijā
Iestāju pārbaudījumi latviešu valodā un rēķināšanā, rakstos un
vārdos. Pārbaudījumu sākums 1. un 2. Rīgas valsts komerskolām
28. maijā plkst. 9, komerskolā 28. maijā plkst. 17. Iestāšanās
1. un 2. Rīgas valsts komerskolām un izpildītās iesniedzamas skolu kance-
lejas līdz 27. maijam: 1. un 2. komerskolām no plkst. 9-16; 3. ko-
merskolā un tirdzniecības skolā no pl. 15-20. Iestāšanās lūgū-
mumu jāpievieno sekojošaj dokumenti: 1) pamatskolas beigšanas aplie-
cība, 2) dzimšanas apliecība, 3) bāku zīmē, 4) pamatskolas vēse-
lības lapa.
PĒRK labu pien-
govi un lopba-
rību: abolipus,
sienu, salmus,
Adr. M. Freival-
dāna, Madriņā,
tālr. 77.
PĒRK jaunū, labu
slaucamu GOVI,
Of. V. 648.
Sīciņu sugas ku-
cīnu pĒRK. Tāl-
runis 20593.
PĒRK labu pien-
govi un lopba-
rību: abolipus,
sienu, salmus,
Adr. M. Freival-
dāna, Madriņā,
tālr. 77.
PĒRK jaunū, labu
slaucamu GOVI,
Of. V. 648.
Sīciņu sugas ku-
cīnu pĒRK. Tāl-
runis 20593.

PĒRK labu pien-
govi un lopba-
rību: abolipus,
sienu, salmus,
Adr. M. Freival-
dāna, Madriņā,
tālr. 77.
PĒRK jaunū, labu
slaucamu GOVI,
Of. V. 648.
Sīciņu sugas ku-
cīnu pĒRK. Tāl-
runis 20593.

Pārd. leibvēji,
6 z. sp. petrole-
jas laurus moto-
rius, 400 RM Var-
nu 20-1.
Mikrometrs
(Sveices firmas
„Bergeon”) par
120/220 v. pārd.
RM 200,— Of.
Nr. V. 617.
Pārdod jaunū
zētkāļi vai arī
skārdū drasū un
izslājamu rīpku
valciem, 500 RM.
Of. V. 668.
Pārdod Leica
(Krievu) aparātu,
Loth labā gē-
vokli, RM 290,
Of. Nr. V. 678.
Pārdod 1938. g.
radio ar bateri-
ju, 2 sp. 200 RM.
un pĒRK 35-36
nr. dāmu kurpes
(jaunas). — Of.
Nr. V. 692.
Pārdod drēbnie-
ku pašmācības
grāmatas ā RM
8. Kālnieca ie-
lā 2-b, apģērbu
darbnīcā. Tālr.
Ni 43036.
Pārdod rasetni,
RM 85, logaritma
līnialu, RM 35.
Of. Nr. V. 727.

Jūsū dārzam
Hellas, liepas, pot. ceriņi, daž.
jasmīni, sudraba egļes, tuļģas
dzīvzoģu un citu košana stādi,
ziemeļnieku lūģa, pūķis E. un L.
PETERSONU dāldārzā. Adolfa
Hitlera (Brīvības) 194 (gle gaisa
tilta). Tālr. 93575.
Uz provinci neizsūta.

Pārdod jaunus
43. nr. ielas kgu
vēlamš ar zemi,
vēlamš nomāt Rī-
gas apk. Pied.
Rīgā, Hermāha
ielā 8-1.
Iznomā zemes
gabalu Jelgavā,
Ievina ielā 7.
Pārdod citrona
koku (augošs),
1,7 m augstū, un
5 kaktusus. Of.
Nr. V. 723.
Vīnu stādus pār-
dod Ciekurka-
lā, 1 līn. 29.
Zemeņu stādus
pārdod Slokas
aplā 45.
Pārdod sugas te-
līti, Ciekurka-
lā, 1 garā līnijā
36-2.
Tulzās osu
tēviņu maiņu
pret tulzās mā-
tiņu, L. Kandavas
55. Tālr. 43945.
At

Uga Skulme

U. Skulmes pašportrets

Uga Skulme latviešu glezniecībā ir savus īpatnus ceļus. Viņa daudzpusīgā māksla ir devusi tīmīgus darbus kā eļļas glezniecībā, tā grafikā un dekoratīvās mākslās.

LATVJU KULTŪRAS ATLANTA LIDZSTRĀDNIĒKU IEVĒRĪBAI
Vēstures muzejs Rīgā, pili, aicina visus Latvju kultūras atlanta līdzstrādniekus, kas atbildes uz pirmajām trim aptaujām (Nr. 1., 2. un 3.) jau nosūtījuši vai vismaz ievākuši, pašas aptaujas sūtīt muzejam atpakaļ, jo daudzi līdzstrādnieki tās boļševiku laikā nozaudējuši un mūžam to krājums izsīcis.

Kopsim savu valodu!
Izteiciens „visu atzinību!” ir nelatvisks. Latvietis tai vietā saka: „Gods!”

Adolfs Erss

Saimnieks un zirgs

STĀSTS

(3. turpinājums.)

Dāvim tās bija bēdu dienas. Kā lai šķīstas no Jurkas, kā lai iztiek saimniecībā? Kēve jau veica un stīva, lielo arku vairs nepavilks.

Dāvis gāja Jurku aizrunāt pie Sermuļa, gāja pie pagasta priekšnieka pašu kaimiņa Sveķu Jēkaba, brauca uz centru pie augstākā komisāra: vai Jurkas vietā nevarētu dot ķēvi — punkta zirgu pietiks, kamēr Dāvis pats uz trīsdesmit hektariem ar ķēvi nekā nevarēs saražot ne valdībai, ne sev.

Pūles palika veltīgas. Vietējie varasvīri Dāvi sūtīja cits pie cita, bet komisārs Dāvja iebildumos saskatīja sabotāžu un piedraudēja nacionālīzēt pašu Dāvi un viņa zemi.

„Pagā, pagā,” Dāvis sevi noņurdēja, izgājis no komisāra kancelejas: „Redzēsim, kā jūs ar Jurku tiksit galā.”

Kad Dāvis Jurkam uzmauca apaušus, lai vestu uz punktu, Jurka stajā durvis nosprauslojās un sakratīja krēpes. Vārbut saimnieka seja viņš bija saskatījis ko launu. Kad punkta Dāvis pavadu nodeva Sermulim, Jurka atspērās un negāja svešajam līdzī, laikam tādēļ, ka saimnieks nebija pasacījis skubinoša vārda.

UNIVERSITĀTES KOĶA KONCERTS

Boļševiku gads Universitātes korim cirtis smagas brūces — no dalībnieku vidus aizvesti trimdā vai aizgājuši aizsaulē 16 dziesmu draugi. Viņu piemiņai, atklājot plašo koncertprogrammu, koris atskanēja Melngaila «Rekvījums». Daudzu rutinētu dziedātāju trūkums ir tiešām liels un jūtams robs tik izlīdzinātā un noskaņotā ansambli, ar kādu allaž varējis lepoties U. koris, jo dziedātāju izvēlē Bobkovics vienmēr meklējis kvalitāti, ne kvantitāti. Jauniem, aizstājot vecos, nav viegli iedzīvoties koķa tradīcijās.

PIRMIZRĀDE JELGAVAS TEĀTRĪ

V. Damberga «Ziedu viesuļa» izrāde ir izcils notikums Jelgavas teātra dzīvē. Izrādes kompozīcijā režisors A. Vāvere ir uzticīgs sekotājs Jelgavas teātra tradīcijām, gan neizmērojot visas lugas dotās iespējas. Viņam ir laba skatuviska izdoma un veikls grupu izkārtojums. Kā dekorators debīteja Voldemārs Sproģis. Viņa dekorācijas apvaldītas un saskaņotas, sevišķi 3. cēllenam. Komēdijas centrālajā lomā E. Līcīte (Klāra), kas veido lomu apzinīgā, artistiskā spēlē. No izrādes dalībniekiem spēles aktieri vēl ir A. Kalējs, kas dzērāja Jāņa lomā izvairījās no trafareta un ar jauniem raksturotājiem žestiem jau tuvojās lomas īsti dioniziskai izteiksmē, un centīgais, interesantais B. Izaks (Džems). Piemīlīgā tēlojumā E. Prindules Laura, virišķīgs, bet vienpusīgs K. Skangela Robežnieks, atūrtīgs O. Krēslīņa Otomārs.

V. Kalns.

AUGUSTA STRINDBERGA PIEMIŅAI

Trīsdesmit gadu šais dienās pagājis kopš Strindberga nāves. Nebija daudz draugu, kas būtu stāvējuši pie viņa pēdējo ciešanu gultas, īstenībā viņam palika uzticīga tikai viņa meita; bet kad vienu rītu 1912. gada maijā izplatījās ziņa, ka Strindbergs aizgājis veļu valstī, uz Stokholmu devās šī nemierīgā mākslinieka

ciemītaji un reportieri no malu malām, lai parādītu, kā mēdz teikt, šim lielajam vīram pēdējo godu. Augusta Strindberga mūžs bija visai raibs. Sācis kā noteikts realists ar impresionisku tēlošanas manieri, viņš daudz gadu maiņās izmēģināja visdažādākos rakstniecības žanrus, te kļūdams simbolists, te pāriedams pat krasā misticismā. Vienu laiku viņš koķetē ar sociālismu un saraksta vairākus utopiskus stāstus; tad atkal viņš interesējas par zinātni un viņam ir pat zināmi nopelni dažos ķīmijas elementu pētījumos. Taču pasaules slavu viņš iekaroja ar saviem sabiedriskajiem romāniem, piem., «Sarkano istabu», un sevišķi ar laulības problēmu analīzi, kurā tas kļuva pazīstams kā sievietes uzkundzēšanās pretinieks. Vai nu tas tā bija īstenībā, kā viņu raksturo, tas vēl jautājums; bet sievietes ienaidnieka slava Strindbergu pavadīja pat aizkāpa dzīvē un no tās viņš laikam valā netiks. — Latviešu rakstniecībā Str. iekļuva jau pagājušā gadsimta beigās un vienu laiku viņam pie mums bija liels svārs: laikrakstī labprāt tulkoja viņa romānus un stāstus, bet teātri uzveda lugas. Lai minam kaut «Līgavas vainagu» un pazīstamos Str. viencēllenus: «Jūlijas jaunkundzī», «Lieldienas» u. c. Sevišķi jūtami viņš ietekmēja gadsimta maiņā mūsu pirmos labākos naturālistus, piem., Zeltmatī, kurš, liekas, izaudzis taisni no viņa. Nav galu galā arī brīnums, ka vēl ne visai sen mūsu Nacionālajā teātrī viesojās Strindberga «Intīmā teātra» trupa ar vairākām viņa lugām, un Drāmatiskā teātra fojē vēl tagad redzama lielā ziemeņu nemiernieka biste, ko minētā trupa šim teātrim dāvinājusi.

Mirdza Cuibe

Bērna dvēsele

Kā baltu lapu nometis No debess Dieva engēlis Ir tevi, bērna dvēsele!

Vai mūžs tavš iss, vai mūžs tavš ilgš, Ak, visām krāsām laiks tur zimes vilks. Naidš tumši sarts kā čūsku puķē dīgs. Un maigums, kas tik rožains, caurspīdīgs Kā vaidziņš tavš, ko glaud pie mātes krūtīs.

Tur gulsies dienu pelēcīgais glūds Un skumjas rāvainbrūnas dzijas gultnes grauzis,

Bet pāri tām prieks palu ceļu lauzis Un gaišs tev sirdī kurēšies un sils. Kā tumsā aizdegts kurtiņš zaiļ zils. — Šis krāsas tev līdz galam izbaudīt — Tur dzīves skaistums viss, tur dzīves jēga mīt.

Kā baltu lapu nometis No debess Dieva engēlis Ir tevi, bērna dvēsele!

Jubileja preses darbā

Uz 35 gadu darbību žurnālistikā 14. maijā atskatījās viens no vecākajiem latviešu žurnālistiem — Jānis Eduārs Taure. Viņš savu pirmos mēģinājumus žurnālistikā sācis jau vecajā Liepājas latviešu laikrakstā «Latvietis», kuru kopš 1882. gada izdeva tautas atmodas laikmeta darbinieks Klāvs Ukstiņš, bet vēlāk, pārveidotu par «Liepājas Atbalsi», rediģēja pazīstamais publicists Jānis Kovalevskis. Taure vēl tagad aktīvi strādā žurnālistikā, darbojoties par reportieri-informatoru «Kurzemes Vārdā». Taure bieži apgaismojis mūsu periodikā zvejnīku dzīvi. Viņš ir arī viens no pirmajiem latviešu preses fotogrāfiem. K. S.

Darbs kopīgās saprašanās garā

Saimniecības ģenerāldirektors V. Zāgars pārņēmis Lauksaimniecības ģenerāldirekciju

Lauksaimniecības ģenerāldirekcijas pārņemšana. Vidū saimniecības ģenerāldir. V. Zāgars un līdzšin. lauksaimniecības ģenerāldir. A. Kuze. Foto «Tēvijs»

Saimniecības ģenerāldirektors V. Zāgars piektdien pārņēma Lauksaimniecības ģenerāldirekciju, kas iekļauta saimniecības ģenerāldirekcijā. Svinīgajā pārņemšanas aktā sēzu zālē bija pulcējušies mūsu lauksaimniecības augstākie vadītāji un atbildīgie darbinieki. Pārņemšanas akta ievadījumā klātesošos uzrunāja līdzšinējais ģenerāldirektors A. Kuze, izsakot pateicību visiem darbiniekiem par labo sadarbību un saprašanu, kāda bija nepieciešama, lai spētu kārtot boļševiku sagrauto lauk-

saimniecību. Atvadoties no līdzšinējiem darbiniekiem, A. Kuze novēlēja labas sekmes arī turpmākā darbā. Saimniecības ģenerāldirektors V. Zāgars savā uzrunā atzīmēja visu darbinieku augstāko mērķi — darīt iespējamo, lai mūsu un visas Eiropas tautu kopīgā cīņā pret boļševismu beigtos ar uzvaru. Tāpēc katram savs pienākums jāizpilda ar vislielāko apzinību, paturot prātā otro lielo uzdevumu — nostiprināt un vairot saimniecisko labklājību kara saimniecības iespējamību robežās. Visi

jautājumi jākārtro savstarpējās solidaritātes, disciplīnas un autoritātes garā. Pieskaroties turpmākajam darbam, kad lauksaimniecība būs iekļauta Saimniecības ģenerāldirekcijā, ģenerāldirektors V. Zāgars norādīja šāda apvienota darba nepieciešamību, kam kara apstākļos ir noteiktas priekšrocības. Sīrsnīgu pateicību par veikto darbu ģenerāldirektors V. Zāgars izteica līdzšinējam lauksaimniecības augstākajam vadītājam A. Kuzem. Pārtikas nodrošināšanas dep. dir. J. Volmārs darbinieku vārdā

pateicās aizejošam ģenerāldirektoram A. Kuzem, pasniedzot velti — tautiskā stilā darinātu adresi ar ierakstu un labu sekmju vēlējumu turpmākā darbā. Apsveicot ģenerāldirektoru V. Zāgaru, dir. J. Volmārs solījis visus spēkus un darbu veltīt mūsu lauksaimniecības tālākai attīstībai un celšanai. Svinīgā akta nobeigumā aizejošais ģenerāldirektors A. Kuze iepazīstināja saimniecības ģenerāldirektoru ar Lauksaimniecības galvenās direkcijas vadītājiem darbiniekiem.

„Ej jau, ej, Jurka, nesabotē, tevi var apcietināt,” Dāvis pasacīja, tad zirgu kaut kā ievilkā aplokā pie citiem nacionālīzētiem zirgļiem.

Dāvis atgriezās mājā, kas tagad likās tukša, it kā būtu aizvests cilvēks, ne zirgs.

Kad punktā Jurku iejūdzā arklā un svešais arājs Tenītis uzsauca „Nū!”; iesīzdams zirgam ar grožu pa sāniem, zirgs nekustējās, it kā pārvērties akmeņi. Arājs sāka lietot pātāgu. Izcēlās tracis: Jurka sāka spārdīties, sviezdam pakārkājas gaisā un mezdam ar pakaviem arājam acis smiltis. Arājs sakēra rokā pātāgas tievgali un zirgam iesita ar resgali. Tad Jurka metās sānis, apsvieda arklu ar arāju un sarāva lejūgu. Tenītis jau pakēra tūrumā pamestu žepuri.

Diezīn kā Jurkam būtu klājies un kas viņu glābtu no sanīknotā priekšstrādnieka atriebības, ja, sadursmi paredzēdams, Dāvis nebūtu atradies tuvumā un uzmanījis, kā šie ars. Kluss Dāvja svīpīns ar bija trača sākums. „Zirga bende!” Dāvis uzklēdza Tenītīti, „neķeries pie arkla, kad neproti art!”

Saimnieks zirgu pārjūdzā un izdzina pirmo vāgu. Pēc tam arī Tenītis ara visu dienu, tikai pie galvas Jurkam nevarēja iet, jo baidījās no atpūrtajiem zobiem.

Otrā dienā ar Jurku art uzņēmās cits dūšīgāks arājs. Jurka atkal negāja un trakoja. Nu Dāvis palīgā nenāca. Tad Sermulis Jurku norīkoja citā darbā — lai ved salmus: pakaisius kūtij. Pirmo braucienu uzņēmās pats

priekšnieks Sermulis, priekšniekam tak zirgs nevar nepaklausīt.

Kad Jurka vilka vezumu ar pašu priekšnieku čukurā, Dāvis pie savas rijas iesvīpās.

Jurka saskurināja ausis, priecīgi ievīdzās un laida tādu riksi pa Dāvja mājas ceļu, ka Sermulis novēlās zemē, un salmu vezums apstājās Dāvja rijas priekšā.

Punktam ar nikīgo zirgu gandrīz katru dienu gadijās nepatīkšanas, un Sermulis jau nožēloja, ka nav ņēmis Dāvja ķēvi, prātīgu un lēnu darba zirgu. Ar Jurku neviens negribēja strādāt, katrs žēloja savus locekļus. Negantais zirgs bieži stāvēja piesiets nograuztā ābolīņa laukā vai plāvā un skatījās uz Dāvja mājas pusi, skaņi zvīgdams un skurīnādams ausis.

V

Kādu rītu Jurka atkal stāvēja punkta plāvā sapītām kājām un virvē piesiets. Viņš skatījās, kur aiz dārza zariem Dāvja logs spīguļo rīta saulē kā ūdens dubuļi. Kā Jurkam gribējās turpu aizskriet! Bet ko tu padarīsi, kad kājas sapītas un virve ap kaklu? Kamēr viņš laukā no sava stalla, nav ostitas auzas, ne siens. Tik ir kā nograuztā plāva. Bet saimniekam arvien atrodas auzu sauja un kābatā cukura gabaliņš. Arī tagad, kad viņš atnāk pie sava zirga ciemā. Ieraudzījis viņu plāvā piesietu, Dāvis kaut reizi dienā atnāca pie Jurkas nevien ar gardu kumosu, bet arī ar laipnu vārdu un siltas rokas glāstu. Dzīvē, kas Jurkam kļuvis tik nožēlojama, tas tomēr bija iepriecinājums.

Šodien Jurka velti izgaidījās saimnieku. Vai viņš tik ilgi gulētu? Kas saimniekam noticis? Viņš nenāk, nesvīpī, nesauc, nav redzams staigājot gar māju. Aiziet pie pazīstamā loga Jurka nespēja — kājas sapītas, virve ap kaklu.

Nostāvējies un izkāmējies zirgs tomēr lēca uz mājas pusi, kamēr atmetās virves galā, bet vēl viens lēcīns un galvas parāviens, un Tenīša sprauslais mietīņš no zemes izmuka. Nu Jurka cik ļaudāja lēca līdz spīdošajam logam.

Apstājies viņš ar purnu grabināja pie rūts, bet logs neatvērās. No iekšas nebija dzirdama nekāda cilvēka balss, nečirkstināja pat cirenis.

Jurka aizlēca līdz kūtij un stallim, kas atradās zem viena jumta. Pie kūts klausījās, ka arī te klusums — ne kas gremo, ne elpo, pat sīveni nekurš, it kā būtu pūsnakts.

Jurka atgrūda valā stalla durvis — arī tur tukšs un auksts, nav ne siltas pēdas.

Te no stalla lūkas atskanēja valīnieces balss: „Jurka, ko tu te meklē?”

Valīniece nolaida no augšas kāpnēs un nokāpa zemē. Atpīnusi zirgam kājas un noraisījusi virvi, paglaidīja, palabināja un veda pāri kalnam. Pakalnē apstājās uz ceļa. „Nu, Jurka, tagad ej pats un meklē saimnieku. Skrien uz Lapsu mežu,” viņa teica un palaida zirgu valā.

Jurka rikšoja gabālu pa ceļu, tad pasitās sāņus pa paegļu noru un pazuda krūmos.

To visu no kalna noskatīdamās, valīniece nopūtās, pagrozīja galvu un teica:

„Ir gan gudrs tas Jurka. Gan viņš saimnieku atradīs,” un gāja atpakaļ uz stalla augšu.

Ja Jurkam būtu suņa deguns, viņš viegli saostu saimnieka pēdas, bet zirgam asa tikai dzirde un redze. Vai nu viņš tālumā mežā sadzirdēja govus māvīnu, suņa rējenu vai cilvēka balsi, bet saimnieku viņš atrada turpat, kur ganījās ķēve Leda un kur saimniece slauca govus.

Saimnieks iesaucās, ieraudzījis Jurku: „Jurka, mans Jurka! Es nupat par tevi domāju.”

Viņš zirgu bučoja kā atradušos dēlu, glaudīja un labināja. Kas nu zina, ko šajā brīdī bija Jurka un ko vispār tādās reizēs zirgs spēj just, bet viņa lūpas kļuva bubināja un purns līda saimnieka kabatā.

Te atradās arī citi kalniešu saimnieki ar bērniem un mājas kustotiem.

Kā viņi te gadijušies, zirgam par to nebija jādomā, bet to var vaicāt lasītājs.

Drīz pēc baigās nakts, kad čekisti Grāvišu Pētera sievu ar bērniem un vēl citus pagasta ļaudis aizveda uz Krieviju, Pēteris Dāvim deva padomu laisties mežā, kur pats jau slēpās visu pavasara sprīdi, jo aizvešana vēl turpinātosies un drīz arī sāksies karš. Tādu padomu Pēteris deva arī citiem kalniešiem.

(Turpmāk beigas.)